

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeeling.
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.50

103de JAARGANG

No. 8

AUGUSTUS 1934

INHOUD.

	Blz.
Prins HENDRIK der Nederlanden †, door W. RÖELL.....	336
Pantserwagens, Vliegtuigen en Pantser treinen bij het Beteugelen van Woelingen, door H. A. J. PETERS	338
Nieuwe Uitgaven	347, 352, 370
Optreden van het Bataljon bij het Verdragend Gevecht, door C. J. A. VAN DER HEEM	342
De Meerdere (II), door A. DE VRIES	348
Tactische Prijsvragen	353
Beoefening van het Tucht recht in de Weermacht	358
Gegevens Vreemde Legers	359
Leven en Streven in de Koninklijke Weermacht.....	363
Uit de Vakpers.....	374

PRINS HENDRIK

Met het geheele Nederlandsche Volk is zijn Weermacht diep getroffen geweest door het onverwacht verscheiden van den Prins der Nederlanden, Gemaal onzer hoogvereerde en geliefde Koningin, Luitenant-Generaal à la suite van de Koninklijke Nederlandsche en Nederlandsch-Indische Landmachten, Vice-Admiraal à la suite van de Koninklijke Marine.

Het is duidelijk, dat het ook voor „De Militaire Spectator” eene behoefte is uitdrukking te geven aan zijn gevoelens van diep medeleven in het tweede zware verlies, hetwelk ons Koninklijk Huis enkele maanden na het verscheiden van Hare Majesteit de Koningin-Moeder opgelegd werd.

Het leven en streven van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid, onzen veelgeliefden Prins, voor de Weermacht in het algemeen en in het bijzonder voor de Koninklijke Landmacht te schetsen, beteekent zulks te doen voor het geheele Nederlandsche Volk.

De levensgang van Prins Hendrik toch kende evenmin indeeling in vakken en groepen naar den Staatsrechtelijken, den administratieven, wetenschappelijken, handels- of bedrijfszakelijken aard, als dat zijn welwillendheid en hulpvaardige tegemoetkomendheid zich aan eenigen stand of groep ooit gebonden heeft.

Het is daarom, dat eigenlijk het geheele Nederlandsche Volk den Prins als „zijn Prins” beschouwde, en dat een ieder die meermalen de eer had in persoonlijk contact met Z.K.H. te komen, gevoeld heeft op 3 Juli 1934 met ons Volk een goed vriend verloren te hebben.

Zeker betrof dit ook de Koninklijke Landmacht, waarvoor de Hooge Overledene Zijne bijzondere belangstelling zoo vaak getoond heeft. Ook bij hem, die eens als actief Officier den wapenrok droeg, bleek „het bloed te blijven kruipen, waar het niet gaan kan”.

Ik herinner mij onder vele twee zeer bijzondere oogenblikken in dit opzicht te hebben medegemaakt.

In de eerste plaats des Prinsen ontroerende medeleven in een kleine ceremonie, waarin de toenmalige Minister van Oorlog uit ons „Oorlogskabinet”, Luitenant-Generaal N. BOSBOOM, in 1916 aan zijne Koninklijke Hoogheid in mijne tegenwoordigheid het 15-jarig Dienstkruis als Officier van ons Leger uitreikte en laatstelijk toen afgevaardigden van onze geheele Weermacht den betreurden Gemaal onzer Koningin, in Generaalsuniform gekleed, mochten zien te midden van de huidige en oud-Generale Stafofficieren en van de andere vooraanstaande autoriteiten van de Weermacht op de receptie, gehouden ter herdenking van het 120-jarig bestaan van den Generalen Staf, en van harte medelevende in die feestelijke gebeurtenis.

PR NEDERLANDEN †

De Landmacht heeft er zich steeds in verheugd, dat de Prins ook bijzondere sympathie getoond heeft voor de Koninklijke Marine.

Het zeemansbloed, dat elk rechtgeaard Nederlander meer of minder in de aderen zit, stroomt sneller wanneer ook Hij die, op zoo hooge plaats gezeten, onze landgenoot wordend, van meet af toont den Nederlandschen geest ook hierin juist te vatten.

Hoe moeilijk was het voor Z.K.H., om, nu een actief commando niet wel mogelijk was, toch van daadwerkelijke belangstelling in de Weermacht te doen blijken, en op welke delicate manier heeft de Prins daartoe den weg gevonden, juist wederom op een ons geheele Volk bestrijkend terrein: *Het Nederlandsche Roode Kruis*.

Het schoone van dit levenswerk van Prins Hendrik is wel geweest, dat door Hem aan eene instelling als deze, in oorsprong geschapen om het lot van gewonde krijgslieden te verzachten, met volkomen handhaving van dit doel, een alles bestrijkend karakter gegeven werd ten bate van *het geheele Volk*.

Daarom was het zilveren feest, nog zoo kort geleden door den Prins als Voorzitter van het N.R.K. gevierd, een waarlijk Nederlandsch feest, waarvan niet in de minste plaats de weerklink in de Weermacht getrild heeft.

Hoewel het wellicht van belang zou schijnen in deze herdenking ook de vele kleinere bewijzen van belangstelling bijv. in wedstrijden en vereenigingen der Weermacht te herdenken, zoo zou zulks slechts schade doen aan den schoonen grondslag van den arbeid van onzen Prins, n.l. Zijn hulpvaardigen dienst aan het heele Volk, en daarin dus ook aan de belichaming van ons ideaal

„Volk en Weermacht één”.

De Militaire Spectator brengt dankend eerbiedige hulde aan het voortleven van deze schoone uiting van het in allen eenvoud naar buiten gedragen levensbeginsel van Prins HENDRIK der Nederlanden.

W. RÖELL,

Luitenant-Generaal,

Commandant van het Veldleger, enz.

PANTSERWAGENS, VLIEGTUIGEN EN PANTSERTREINEN BIJ HET BETEUGELLEN VAN WOELINGEN

DOOR H. A. J. PETERS,
Reserve-eerste-luitenant 19 R. I.

„Eén der Oostenrijksche pantserwagens, welke bij het dempen der Februari-onlusten in Weenen in 1934 hebben dienst gedaan.

De Februari-onlusten in Oostenrijk hebben een duidelijk beeld gegeven van den aard van onlusten en hoe zij moeten worden beteugeld. De gebeurtenissen, welke onlangs helaas in ons eigen vaderland plaats hadden, hebben bewezen hoe nuttig het voor de weermacht en de politieorganen is de Oostenrijksche onlusten te bestudeeren.

De couranten gaven in de beruchte Februari-dagen ellenlange berichten van het „oorlogsterrein”; de geïllustreerde dag- en weekbladen en een sensationeel, actueel filmpje gaven ons door haar foto's een duidelijk beeld van de uitwerking van de artillerie en de mitrailleurs op de in forten en vestingen

herschappen wooncomplexen. Sedert dien zijn ook de ambtelijke berichten te onzer beschikking gekomen, zoodat het mogelijk is thans een juist beeld van het gebeurde te krijgen.

Bij de beteugeling van het Februari-oproer, hebben vooral in Weenen pantserwagens, vliegtuigen en zelfs geïmproviseerde pantsertreinen medegewerkt. Daar het gebruik van deze moderne strijdmiddelen bij vroegere onlusten slechts van zeer beperkten aard is geweest, verdienen de daarmede verkregen ervaringen onzen bijzonderen aandacht. Deze studie beoogt, bedoelde ervaringen ook in onze weermacht tot gemeengoed te maken.

Het gebruik van *pantserwagens* bij het onderdrukken van oproeren dateert niet van de allerlaatste jaren.

Bij de beteugeling van den *opstand in 1923 in Hamburg—Barmbeck*, waren aanvankelijk aan den betrokken commandant 3 pantserwagens ter beschikking gesteld, welk aantal spoedig met 2 werd vermeerderd. Bij het onderwerpen van het oproerige stadsgedeelte, waarbij de verliezen aan de zijde van het gezag 8 dooden en 25 gewonden bedroegen, hebben deze pantserwagens uitstekende diensten bewezen, daar de verzetslieden van daken, uit dak- en keldervensters, huizennissen en van achter de opgeworpen barricades een zoodanig vuur afgaven, dat bewegingen van troepen te voet of te paard overdag op straat onmogelijk waren.

De leiders der terroristen HEINZ NEUMANN (alias NEUBERG) en HANS KIPPENBERGER (alias ALFRED LANGER) hebben resp. in hun boeken „*Der bewaffnete Aufstand*” en „*Der Weg zum Sieg. Die Kunst des bewaffneten Aufstandes*”, welke werken o.a. de theorie van den gewapenden opstand en de taktiek bij straatgevechten behandelen, de lessen en ervaringen in dezen opstand opgedaan, beschreven. Uit deze boeken blijkt, dat de revolutionairen pantserwagens onder hun gevaarlijkste tegenstanders rekenen.

Ons voorschrift „*Handleiding beteugelen Woelingen*” vermeldt in § 18 sub 6e, dat pantserwagens een grooten moreelen invloed uitoefenen en dat zij zich door hun geringe kwetsbaarheid, bij uitstek leenen voor het dempen van onlusten, voorts, door den indruk, welken zij maken, tot het voorkomen van uitbreiding daarvan.

De woelingen te Amsterdam hebben vooral dit laatste terdege bevestigd.

Pantserwagens kunnen volgens genoemde handleiding worden gebruikt voor:

- a. verkenning,
- b. het schoonvegen van straten en pleinen, al dan niet in samenwerking met strijders te voet;
- c. het overbrengen van bevelen.

Bij de onlusten in Weenen, waarbij 3 pantserwagens dienst hebben gedaan, hebben deze strijdmiddelen zóó voldaan, dat de commandant van het Infanterieregiment N°. 5, dezen lof ervan verkondigt:

„Zoowel in tactisch als in moreel opzicht zijn de pantserwagens buitengewoon deugdelijk gebleken; zoowel bij de verkenningen als bij de aanvals-ondernemingen droegen zij zeer tot succes bij. Zij vormden bovendien een moreelen ruggesteun voor de van alle zijden beschoten infanteriegroepen.”

Deze 3 pantserwagens waren door de Weensche politie na de onlusten van 1927 aangeschaft en werden in Februari l.l. voor het eerst bij straatgevechten gebruikt.

In totaal zijn deze strijdmiddelen 21 maal uitgereden, zij zijn zoowel op gevaarlijke „gevechtsfronten” ingezet als voor verkenningsritten gebruikt,

voor beide doeleinden hebben zij, zooals ook genoemde regimentscommandant hierboven verklaarde, voortreffelijke resultaten geboekt.

Eenige voorbeelden mogen zulks illustreeren.

Twee pantserwagens namen bij den „Karl Marx Hof” een mitrailleur onder vuur en gaven daardoor de opdringende infanterie een dusdanigen vuursteun, dat deze troepen verder konden oprukken.

In de Simmeringstrasse reed een pantserwagen, niettegenstaande voortdurende beschieting, tot dicht bij een aldaar opgerichte barricade, nam de hier achter verschanste oproerlingen onder vuur en kon reeds na korten tijd berichten, dat deze barricade niet meer bezet was (gewelddadige verkenning).

Bij het gevecht in Ottakring gaf een pantserwagen als vuursteun voor de aldaar stormende infanterie 4500 schoten af en maakte door dit vuur het in stelling komen van een batterij mogelijk.

De ingesloten bezetting van een politiebureau zou door munitiegebrek genoodzaakt zijn geweest onder zware verliezen terug te moeten trekken, wanneer een pantserwagen geen aanvulling van munitie had gebracht.

Op een verkenningrit stiet een pantserwagen op een troep verzetslieden, die wapens op een gereedstaande lastauto hadden geladen. Na een kort vuurgevecht trokken zij zich met achterlating van deze auto terug, welke met haar uit 200 geweren bestaanden last, door den pantserwagen naar een nabij zijnd politiebureau werd gesleept.

Tot slot de leerrijke samenwerking van 2 pantserwagens, bij de inneming van den „Hochburg” in de voorstad Floridsdorf op den 13en Februari l.l. Beide wagens stonden onder militair commando in verbinding met onderdeelen van meergenoemd Infanterie Regiment n°. 5. Het officieele bericht, hetwelk ik hier woordelijk laat volgen, beschrijft het aldus:

„Beide Panzerwagen — nebeneinanderfahrend — stieszen nach vorheriger Erkundungsfahrt bis zum Schlingerhof in der Brünner Strasse vor. Dabei schlepten sie die nachfolgende Infanterie und die Sicherheitswachebeamten mit. Je *zwei* Maschinengewehre der beiden Panzerwagen nahmen im Verein mit der am Floridsdorfer Spitz aufgefahrenen Artillerie den Bau unter heftiges Feuer. So gelang es der Truppe bis unter die Arkaden des Gemeindebaues ohne besondere Verluste vorzudringen. Eine Barrikade bestehend aus 20 bis 25 Kolonia-kübeln, die mit Schottersteinen gefüllt waren, wurde von den Panzerwagen überrant. Ein Panzerwagen drang gegen den Strassenbahnhof vor, aus welchem heftiges Maschinengewehrfeuer kam. Der andere Panzerwagen hielt den Gemeindebau weiter unter Feuer. Nach heftiger Beschieszung des Strassenbahnhofes verstummte das Feuer des Gegners und wie ein bei der Erstürmung des Bahnhofes vorgefundener schriftlicher Bericht nachher zeigte: „Panzerwagen vor dem Tor, erhalten heftiges Feuer, können nicht mehr, müssen uns zurückziehen”, hatte dieser Angriff des Wagens einen besonderen Erfolg aufzuweisen. Es wurden auch die vorgehenden Truppen und Polizeikräfte beim Gemeindebau aus dieser Gegend nicht mehr beschossen. Der eine Panzerwagen musste zurückfahren, da seine Munitionsreserve erschöpft war. Es wurden von den beiden Wagen bei dieser Kampfhandlung zirka 8500 bis 9000 Schüsse abgegeben. Der zweite Panzerwagen verblieb am Kampfplatz und unterstützte das kämpfende Bundesheer und die Polizei auf das tatkräftigste. Bemerkt muss werden, dass bei dieser Kampfhandlung die Besatzungen *zirka drei Stunden ununterbrochen im geschlossenen Panzerwagen* kämpften. Der Erfolg blieb nicht aus. Denn der Gemeindebau konnte besetzt werden.”

Dit laatste voorbeeld, dat werkelijk boekdeelen spreekt voor de buitengewone waarde van den pantserwagen, als strijdmiddel bij het beteugelen van onlusten, toont, tot welke resultaten een kundige commandant met een geofende bemanning kan geraken. Dit ambtelijke bericht leert ons tevens, dat een pantserwagen bij voorkeur met minstens 2 mitrailleurs bewapend moet zijn, waarvoor een groote munitiereserve in den wagen dient te worden opgeborgen. Tot de uitrusting van dit strijdmiddel zou ik voorts, behalve eenige vuurdooders en gasmaskers, een flinke hoeveelheid kwast, thee of limonade willen doen behooren, om in gevechtspauzes eenige lafenis aan de bemanning te verschaffen.

Voorts moet natuurlijk reeds in rustige tijden het zoo noodige samenwerken met de strijders te voet worden beoefend.

(Slot volgt).

PORTRET VAN WIJLEN Z.K.H. PRINS HENDRIK.

In verband met het betreurde overlijden van Z. K. H. PRINS HENDRIK, waaraan Zijne Excellentie Jhr. W. ROËLL, Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger, enz. in dit nummer een artikel heeft willen wijden, bieden wij onzen lezers hierbij als losse bijlage een portret van wijlen Z. K. H. aan, uitgevoerd overeenkomstig het portret van H. M. de Koningin, dat gevoegd was bij het Jubileum-nummer ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van ons blad.

Hoewel wij in dit aan de Koninklijke Landmacht gewijde blad gaarne een portret van wijlen Z. K. H. in de uniform van Generaal hadden opgenomen, hebben wij gemeend aan het bijgevoegde portret in de uniform van Admiraal der Koninklijke Marine de voorkeur te moeten geven, omdat dit portret een persoonlijk geschenk van Z. K. H. was, dat niet in den handel gebracht is en nog niet in eenig dag- of weekblad is gereproduceerd.

OPTREDEN VAN HET BATALJON BIJ HET VERTRAGEND GEVECHT¹⁾

door C. J. A. VAN DER HEEM,

Kapitein der infanterie, Leeraar K. M. A.

Kaarten 1 : 200.000 middenblad²⁾.

1 : 50.000 Hattem (27), Westblad³⁾ (met 2 schetsen).

ALGEMEENE OORLOGSTOESTAND.

Er is oorlog tusschen een **Blauw Oostland** en een **Rood Westland**.

De *Blauwe* strijdkrachten zijn in de eerste helft van Juni succesvol in westelijke richting opgerukt en zijn er o.m. in geslaagd de Geldersche IJssel, de Neder Rijn, het Maas-Waalkanaal en de Maas te overschrijden.

Het *Blauwe Iste Leger*, dat noord van Arnhem optreedt, bereikte in den laten namiddag van den 15den Juni de algemeene lijn:

Elburg—Soerel (Vt 7—61)—Vierhouten—Elspeet—Garderen—Stroe—Harskamp—Otterlo—Oosterbeek.

Het gelukt dit leger dienzelfden dag niet, deze lijn te overschrijden.

Den 16den Juni tracht het *Iste Blauwe Leger* den opmarsch voort te zetten, stuit daarbij echter overal op krachtigen weerstand en slaagt er niet in de bereikte lijn te overschrijden.

In den morgen van denzelfden dag is *Rood, zuid van de Rijn*, met aanzienlijke krachten *een groot tegen-offensief begonnen*, hetgeen in zooverre met succes bekroond is, dat in den avond van den 16den Juni de Neder Rijn tusschen Arnhem en Pannerden, het Maas-Waal-kanaal en de Maas bereikt worden.

BIJZONDERE OORLOGSTOESTAND BLAUW

(vijandelijk land).

In den avond van 16 Juni besluit de *Blauwe opperbevelhebber zich voorloopig tot de verdediging te bepalen* en stand te houden in de lijn:

Geldersche IJssel—Neder Rijn—Maas-Waal-kanaal—Maas.

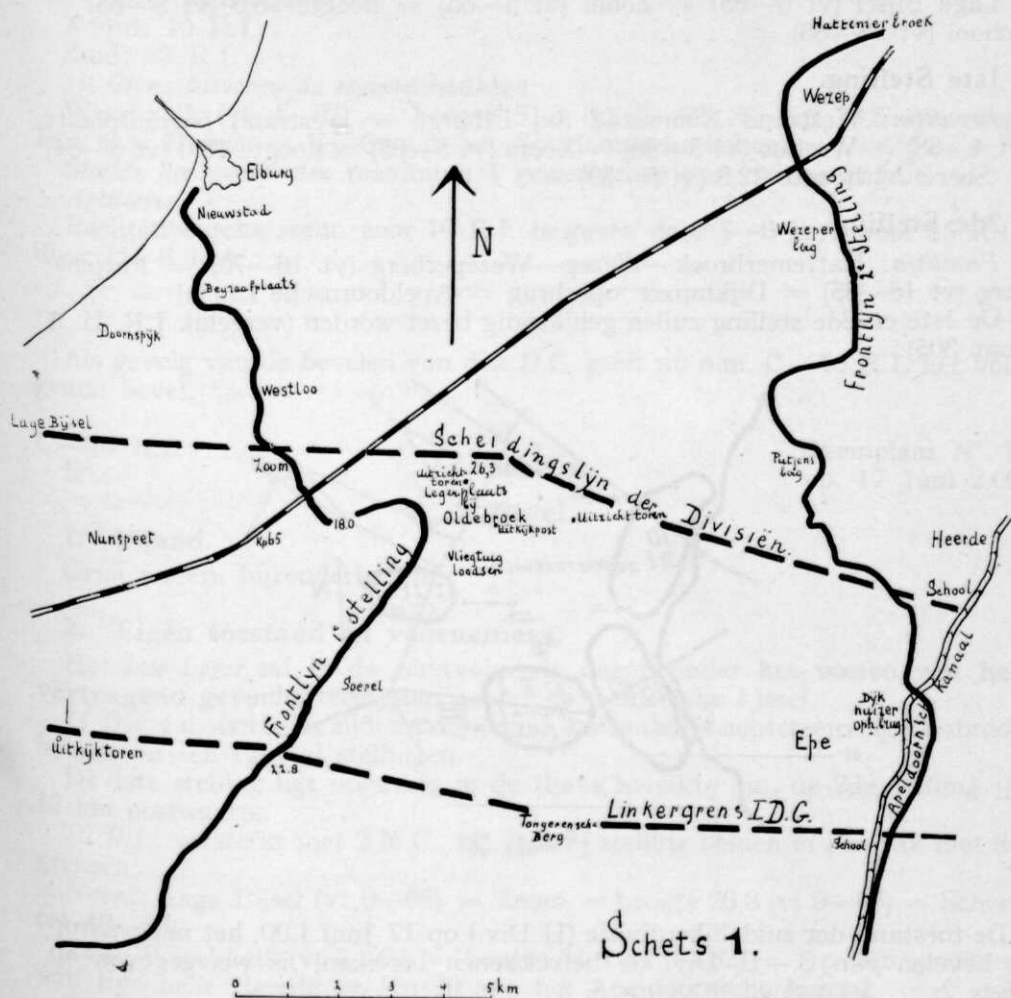
Ten einde het Roode offensief, zuid van Arnhem te stuiten, wenscht hij o.a. te beschikken over deelen van het *Iste Leger*. Dit, alsmede het feit, dat — naar uit betrouwbare inlichtingen bleek — aanzienlijke Roode strijdkrachten ook op de Veluwe in opmarsch zijn, nopen hem er toe, het *Iste Leger* achter de Geldersche IJssel terug te doen gaan.

De IJssel zelf zal door andere troepen en wel door nog aan te voeren reserves worden verdedigd, welke troepen echter niet vóór den 24sten Juni in staat zijn den strijd te aanvaarden.

¹⁾ Hierbij na te lezen I.R. II A, hoofdstuk IV.

²⁾ Kan, indien niet in het bezit van den lezer, door een atlas worden vervangen.

³⁾ Bij de Januari-aflevering aan de lezers aangeboden.

Schets 1.

In verband hiermee bepaalt de Blauwe opperbevelhebber, dat het Iste Leger niet vóór den 24sten Juni in zijn geheel de IJssel mag hebben overschreden en mitsdien onder het voeren van **het vertragend gevecht** moet teruggaan.

Uit de door C.—I Leger gegeven bevelen omtrent de regeling van het teruggaan, blijkt o.m. het volgende:

De I D.G. (dit is de D.G., die zich op den rechtervleugel van het Iste Leger bevindt) zal zich **tot nader bevel** van den C.—I Leger in de bereikte lijn handhaven en daarna onder het voeren van een vertragend gevecht in vrijwel oostelijke richting teruggaan (zie schets 1).

— De beide divisien naast elkaar.

— Linkergrens zuidelijke divisie.

Uitkijktoren (vt 1—59) = hoogte 22,8 (vt 5—59) = Tongerensche berg (vt 10—58) = School (vt 16—58) =

— Scheidingslijn tusschen de divisien:

Lage Bijsel (vt 0—65) = Zoom (vt 5—65) = hoogte 26,3 (vt 9—65) = School (vt 18—63) =

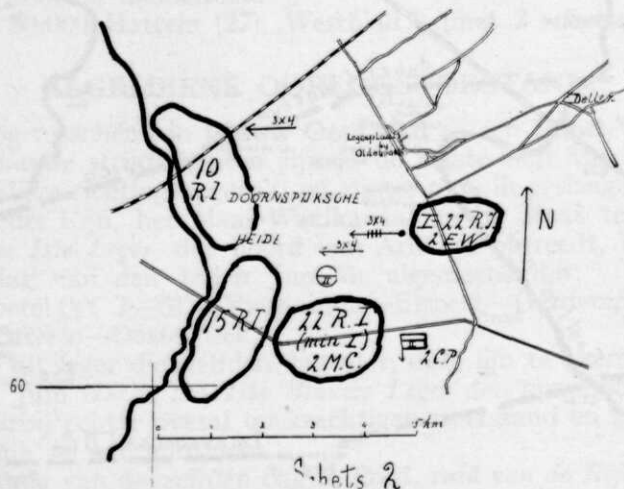
Iste Stelling.

Frontlijn: Westrand Nieuwstad (bij Elburg) = Westrand begraafplaats (vt 4—68) = Westloo (vt 5—66) = Zoom (vt 5—65) = hoogte 18,0 (vt 6—64) = Soerel = hoogte 22,8 (vt 5—59) =

2de Stelling.

Frontlijn: Hattemberbroek—Wezep—Wezeperberg (vt 16—70) = Putjensberg (vt 15—65) = Dijkhuizer oph.brug = Apeldoornsche kanaal =

De 1ste en 2de stelling zullen gelijktijdig bezet worden (vergelijk I.R. II A punt 305).

De toestand der zuidelijke divisie (II Div.) op 17 Juni 1.00, het uur waarop de bevelen van C.—II Div. de betrokkenen bereiken, is weergegeven op *schets 2*.

Ingevolge de door den D. G. C. gegeven bevelen besluit C.—II Div.:

1°. De verdediging der 1ste stelling in zijn vak toe te vertrouwen aan 10 R.I. en 15 R.I., de beide regimenten, die reeds met den vijand in gevecht zijn.

2°. De regimentsreserves eerst te doen deelnemen aan de verdediging en daarna, zoodra het bevel voor den terugtocht komt, te bestemmen voor het bezetten van een achterhoedestelling (vergelijk I.R. II A punt 309).

3°. De verdediging der 2e stelling op te dragen aan 22 R.I., welk regiment na het ontruimen van de eerste stelling versterkt zal worden met een bataljon van 15 R.I.

Uit de naar aanleiding van dit besluit door hem verstrekte bevelen blijkt o.m.:

— *Frontlijn 1ste stelling:* Zoom = hoogte 18,0 (vt 6—64) = boschperceeltje in vt 8—64 = Vliegtuigloodsen (vt 9—63) = Soerel = hoogte 22,8 (vt 5—59).

— *Voorposten met waarschuwendende taak* waar mogelijk in de thans bereikte lijn aan den vijand laten.

— *Twee regimentsvakken:*

Noord: 10 R.I.

Zuid: 15 R.I.

— *Grens tusschen de regimentsvakken:*

Waschkolk (vt 4—62) = hoogte 51,3 (vt 8—62) = Kp 18,5 spoorweg
Epe naar Heerde = Kp 39 aan het Apeldoornsche kanaal =

Sterkte der voorposten maximum 1 geweergroep per voorcompagnie.

Artillerie.

Rechtstreeksche steun voor 10 R.I. te geven door I—6 R.A. voor 15 R.I.
door II—6 R.A.

— — — — —
— — — — —

Als gevolg van de bevelen van den D.C. geeft nu o.m. C.—10 R.I. het volgende bevel.

C.—10 R.I.
N^o.

Geheim
Bevel

Exemplaar N°. 1
cp. 17 Juni 2.00

1. Vijand.

Geen nadere bijzonderheden.

2. Eigen toestand en voornemens.

Het *Iste Leger* zal in de eerstvolgende dagen onder het voeren van **het verdragend gevecht** teruggaan achter de Geldersche IJssel.

II Div. zal, aan beide zijden aangeleund, *aanvankelijk* achtereenvolgens standhouden in een tweetal stellingen.

De 1ste stelling ligt ongeveer in de thans bereikte lijn, de 2de stelling ± 12 km oostwaarts.

10 R.I., versterkt met 2 M.C., zal daarbij stelling nemen in een vak met de grenzen:

Noord: Lage Bijsel (vt, 0—65) = Zoom = hoogte 26,3 (vt 9—65) = School (vt 18—63).

Zuid: Waschkolk (vt 4—62) = hoogte 51,3 (vt 8—62) = Kp 18,5 spoorweg van Epe naar Heerde = Kp 39 aan het Apeldoornsche kanaal.

Rechts van ons regiment staat III—R.Gr., *links* I—15 R.I.

3. Algemeene inrichting van de stelling.

Frontlijn: Zoom = boschrand tot hoogte 18,0 = hoogte 16,7 (vt 7—64) = hoogte 24,9 (vt 8—64) = vliegtuigloodsen = hoogte 51,3 (vt 8—62).

Stoplijn: Put (vt 7—65) = Uitzichttoren (vt 9—65) = uitkijkpost (vt 9—64) = hoogte 38,6 (vt 9—63) = landweg in Z.W. richting.

Voorposten: Waar de voeling met den vijand niet uit de frontlijn tot stand kan worden gebracht voorposten met waarschuwendende taak uitzetten ¹⁾.

4. Wijze van bezetten van de stelling.

a. *Voorbataljons:*

Rechts: I—10 R.I. versterkt met een sectie — 10 Bt 6 veld, een sectie — 10 C. Mr. en een sectie — 2 M.C.

¹⁾ Vergelijk I.R.II. A punt 311.

Links: II—10 R.I. versterkt met 10 Bt. 6 veld (min een sectie), 10 C.Mr. (min een sectie) en 2 M.C. (min een sectie).

Scheidingslijn voorbataljons.

hoogte 22,6 (vt 6—63) = hoogte 24,9 (vt 8—64) = uitkijkpost (vt 9—64) = hoogte 31,8 (vt 12—62).

b. Regimentsreserve: III—10 R.I.

Bezet:

1e. de boschrand noord van Zanden (vt 8—65) in aansluiting met een afdeeling der regimentsreserve van R.Gr., die den boschrand tusschen Put en Zanden bezet;

2e. hoogte 61,2 (vt 9—64) en omgeving;

3e. hoogte 38,6 (vt 9—63).

c. Voorposten: waarschuwende taak, maximum 1 geweergroep per voorcompagnie; uit te zetten door de voorcompagnieën.

5. Wijze van verdedigen van de stelling.

a. Aanwijzingen omtrent het vuur ¹⁾.

De *voorbataljons* moeten zoo eenigszins mogelijk het vuur van alle beschikbare wapenen vóór de frontlijn brengen. Hieraan moet zoo noodig de opstelling in de diepte worden opgeofferd. Het is van het grootste belang de vuren der zware mitrailleurs op zoo groot mogelijke afstanden te kunnen openen ²⁾. Niettemin moet voor de frontlijn een aaneengesloten stormvuur tot stand worden gebracht.

De *regimentsreserve* moet haar vuren zoodanig regelen, dat een eventueel in de hws doorgedrongen vijand geen gelegenheid heeft zich in de breedte of diepte uit te breiden.

De bataljonscommandanten moeten hunne vuurplannen heden om 5.00 bij mij indienen.

6. Taak regimentspatrouille.

Blijft te mijner beschikking bij uitzichttoren (vt 9—65).

7. Versterking van het terrein.

Lichte gevechtsdekkingen maken en elk mitrailleurnest omgeven door een draadversperring, althans indien de aanleg hiervan door den vijand niet kan worden opgemerkt.

8. Artillerie.

Rechtstreeksche steun voor ons regiment door I—6 R.A.

Voorbereide vuren worden zoo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

9. Commandoposten.

Myn cp. te	Uitzichttoren (vt 9—65).
Cp.—C.—I—6 R.A. te	Uitzichttoren (vt 9—65).
Cp.—C.—I—10 R.I. te	Grintgroeven (vt 6—64).
Cp.—C.—II—10 R.I. te	Vliegtuigloodsen.
Cp.—C.—III—10 R.I. te	Uitkijkpost (9—64).

De Luitenant-Kolonel.

¹⁾ C.—10 R.I. heeft het zich hierbij wel erg gemakkelijk gemaakt, door zich tot algemeenheden te bepalen. Vergelijk I.R. II A punt 33. Wellicht wil schr. de puzzle voor de lezers niet te makkelijk maken (Red.).

²⁾ Vergelijk I.R. II A punt 312.

Aan	
C.—I—10 R.I.	N ^o . 1.
C.—II—10 R.I.	N ^o . 2.
C.—III—10 R.I.	N ^o . 3.
C.—10 C. Mr.	N ^o . 4.
C.—10 Bt. 6 veld	N ^o . 5.
C.—2 M.C.	N ^o . 6.
C.—I—6 R.A.	N ^o . 7.
Afschrift aan	
C.—II Div.	N ^o . 8.

Gevraagd:

Bevelen en maatregelen van de ondercommandanten.

NIEUWE UITGAVEN.

Gegevens betreffende de geschiedenis van het Korps politietroepen. 1919—26 Juni 1934, verzameld door F. N. F. VAN DER SCHRIECK, Kapitein bij den Staf van het Korps politietroepen.

„Een regimentsgeschiedenis is de gedenkzuil van het Korps, welks doen en laten zij vermeldt; het is een middel om den goeden geest, die eenmaal in dit Korps werd opgewekt, te onderhouden en voort te planten; het is een prikkel voor ieder die in zijne gelederen dient, om zich door getrouwe plichtsbetrachting, door moed en door beleid, de eer waardig te maken op dezelfde lijn gesteld te worden met anderen, die het weleer tot sieraad strekten”. Met deze woorden uit *De Militaire Spectator* 1852, blz. 567, begint kapitein VAN DER SCHRIECK de geschiedenis van het Korps politietroepen gedurende de eerste 15 jaren van zijn bestaan. Van niet vele korpsen zou over een dergelijk betrekkelijk kort tijdperk zooveel belangrijks zijn te vermelden als van dit korps, dat steeds in actie is, dat steeds handen te kort komt voor het vele werk. Oppericht in het moeilijke jaar 1917, op voorstel van den Inspecteur der Koninklijke marechaussee Kolonel VAN HAEFTEN, wisten de politietroepen zich in de défaitistische jaren te handhaven en, ondanks herhaaldelijken drang tot ophéffing, diep wortel te schieten, zoowel in het leger als in de maatschappij. Met het oog op de gebeurtenissen, welke onlangs te Amsterdam plaats vonden, is het komisch te lezen, dat de afgevaardigde L. DE VISSER nog 17 Nov. 1933 in de Tweede Kamer mededeelde, dat zijns inziens geen enkele aanleiding aanwezig was om het instituut militaire-politie in stand te houden.

Kapitein VAN DER SCHRIECK heeft een en ander op onderhoudende en tevens goed-gedocumenteerde wijze beschreven. Hij plaatst daarbij de lotgevallen van het Korps in het raam der gebeurtenissen van de afgelopen jaren, waardoor zijn studie ook zou kunnen zijn getiteld: „geschiedenis van de gezagshandhaving in de jaren 1919—1934”. Zijn arbeid zal er toe bijdragen den korpsgeest der politietroepen te versterken en is vooral voor hen, die de wordingsjaren niet zelf medemaakten van groote waarde. Latere generaties zullen er tal van lessen uit kunnen putten en voor dwalingen worden behoed. Wij citeeren in dit opzicht slechts de woorden: „De groote kracht van de politietroepen ligt in hun *militaire*- en niet in hun politie-bekwaamheid. Zoodra de politietroepen er naar streven politie-ambtenaar te worden, hebben zij hun eigen vonnis geveld”.

C.

Gedenkschrift zur Enthüllung des Ehrenmals der im Weltkrieg gefallenen Generalstabsoffiziere der bewaffneten Macht Oesterreich—Ungarns. Uitg. Schriftleitung der Militärwissenschaftlichen Mitteilungen, Stubenring 1, Wien. I. Pr. Schilling 1 = RMk. 0.60.

DE MEERDERE

DOOR A. DE VRIES,

Majoor der infanterie.

II. (Slot van blz. 307).

En thans de derde eisch, het bezit van LEIDERSEIGENSCHAPPEN.

Dat wil zeggen, dat een chef flink in zijn optreden zij; wel mag hij streng zijn en veel van de ondergeschikten vergen, mits hij zelf het goede voorbeeld geeft, en blijkt strikt rechtvaardig te kunnen zijn. Daarbij moet uit al zijn handelingen blijken, dat het welzijn van zijn ondergeschikten hem zeer ter harte gaat, en dat hij slechts dan zware offers vergt en de inzet van de levens zijner mannen, indien de omstandigheden dit absoluut noodzakelijk maken. Een chef, die zich naar bovenstaande regelen gedraagt, kan er zeker van zijn, door zijn mannen op de handen te worden gedragen.

En — „Le meilleur moyen de se faire suivre sera toujours de se faire aimer.”

Een troep ziet er niet tegen op, indien het commando met energie wordt uitgeoefend. De soldaat waardeert kracht en strengheid van optreden, als maar niet de een bevoordeeld wordt boven den ander. Wij citeeren in dit verband uit PAUL LINTIER—„*Ma Piece*”:

„Bovendien, de wijze waarop men de krijgstucht beleeft, is anders. Het gezag, dat men ontleent aan zijn sterren en strepen vermindert; terwijl dat, hetwelk men aan zijn karaktereigenschappen dankt, in gelijke mate toeneemt. Het gezag kan slechts met één maatstaf gemeten worden, namelijk aan het vertrouwen dat de mannen hebben in de waarde van hun chef.

Zoo heeft b.v. onze kapitein, de heer BERNARD DE BRISOULT, op allen, zelfs op de meest ruwe bonken een geweldig overwicht, dank zij de omstandigheid, dat allen ondervonden, *hoe hij niet alleen zijn mannen beleeft en goed behandelt*, zoodat hij ze voor zich inneemt, maar wijl hij tevens zijn vak goed blijkt te verstaan ¹⁾ en steeds een onverzettelijken wilskracht toont.

En toch plaatst hij nimmer zijn positie als chef op den voorgrond. Hij beveelt nooit. Hij geeft zijn orders op een gemoedelijken toon. Maar, geboren aanvoerder en man van beschaving en takt zijnde, *die meeleeft met het wel en wee van zijn kanonniers*, blijft hij toch steeds de kapitein, die weet wat hij wil.

Het is niet te zeggen, of hij meer bemind is, dan gerespecteerd; dan wel omgekeerd. Maar de mannen *voelen, dat zij geen nummers zijn voor hem*, maar menschen van vleesch en bloed als hij zelf . . .”

We zien uit dit citaat reeds, wat het zeggen wil, indien men blijkt hart te hebben voor de mannen, welke men commandeert; indien men met hen medeleeft en hen niet beschouwt als nummers zonder meer.

Wat de zorg voor zijn ondergeschikten betreft, bedenke een commandant ook, dat het hart van den soldaat gaat door zijn maag.

¹⁾ Zie onze vorige voetnoten. (Red.).

Die compagniecommandanten zijn in den wereldoorlog het meest bemind geweest en hebben ook het meeste met de troep weten te bereiken, die steeds te rechter tijd het eten in de loopgraven klaar hadden. De commandant van een Duitsch Jagerbataljon, die zich in den krijg een grooten naam verwierf, wees voor de functie van menagemeester slechts die onderofficieren aan, die het IJzeren Kruis 1e klasse droegen, derhalve de besten en de dappersten.

Dit gebeurde niet, om hen een baantje te bezorgen, waar zij minder aan gevaar zouden blootstaan; maar de bataljonscommandant wist, dat hij hun als menagemeester een bijzonder moeilijke en toewijding vergende taak opdroeg, waarbij het er op aankwam onder alle omstandigheden de verpleging van de in voorste lijn strijdende compagnieën te verzekeren. De chef wilde de overtuiging hebben, dat die verpleging, hoe dan ook, in orde zou komen.

Zorg voor de ondergeschikten, — dit houdt ook in, dat de chef zuinig omspringt met de levens zijner menschen. Toen in den wereldoorlog de Fransche generaal NIVELLE het oppercommando overgenomen had en hij een offensief ontketende, waarbij geen offers werden gespaard, en waarbij duizenden in den dood werden gedreven zonder dat dit tastbare voordeelen opleverde, was ook in één keer de goede geest onder de Fransche troepen bedorven; leidde dit tot hevige insubordinaties, waarbij op aandringen van Clemenceau verschillende doodvonnissen werden uitgesproken en uitgevoerd; terwijl het daarna aan generaal PETAIN heel wat moeite kostte, om geleidelijk den goeden geest weer te herstellen.

Een chef bedenke, dat een stoutmoedig opgezette aanval, die geen kansen biedt, ¹⁾ in een bloedbad smoren moet, en dat dit leidt tot teleurstelling. En de werkelijkheid wijst tevens uit, dat uit teleurstelling het *défaitisme* geboren wordt.

En thans iets over het *voorbeeld* door den chef te geven.

„Le chef doit être brave, pour servir d'exemple vivant à sa troupe.”

Dit geldt natuurlijk voor alle aanvoerders, maar in de eerste plaats voor den compagniecommandant, den hoogsten aanvoerder op het gevechtveld, die zijn mannen rechtstreeks aanvoert.²⁾

Ook in het tegemoettreden van den dood dient de compagniecommandant zijn mannen het voorbeeld te geven, en er is veel waars in, in hetgeen COSTE aangeeft in zijn reeds meer aangehaald werk „*La Psychologie du Combat*”, dat er voor den C.C. een vóór-sterven bestaat, m.a.w. dat hij ook in de wijze van sterven een voorbeeld dient te geven.

COSTE oordeelt aldus: „Zijn (des C.C.s) plicht, zijn eer vorderen, dat de kapitein dit met waardigheid doet; in zekeren zin met de pink op de naad van de broek.”

Dit moge er nu een beetje dik opliggen; maar een feit is het, dat die troep het meeste succes heeft, waarvan de chef door het voorbeeld, dat hij geeft, zijn ondergeschikten weet mede te slepen.

Daarom moet reeds tijdens de instructie de lagere aanvoerder zijn onderdeel er aan wennen, hem steeds te volgen en zijn handelingen na te volgen, iets waartoe tijdens de opleiding het eerste onderricht zich zoo wonderwel leent.

Heeft de soldaat dit op het oefenterrein geleerd, dan bestaat de kans, dat onder de zooveel moeilijker omstandigheden van het gevechtveld, als de man misschien niet bij vol bewustzijn handelen kan, toch automatisch gereageerd

¹⁾ Dit te kunnen beoordeelen eischt een hooge mate van tactische scholing, mede door studie van de krijgsgeschiedenis. (Red.).

²⁾ Vergelijk I.R. IIA punt 77.

zal worden op een op fermem toon gegeven bevel of op een gebiedend gebaar van den aanvoerder.

Heeft op het gevechtsveld een chef, door het voorbeeld, door zijn wijze van optreden, door de successen, welke hij dientengevolge behaalde, naam gemaakt, dan kan hij voortaan van zijn mannen gedaan krijgen, wat hij wil; dan geniet hij vol vertrouwen; dan regeert hij als een koning over zijn onderdeel, omdat hij voor zijn mannen is geworden tot een legendarisch wezen.

Wij illustreeren thans het vorenstaande met eenige voorbeelden uit de praktijk van den wereldoorlog, waaruit men proeven kan, welk een hooge mate van gevechtskracht, onderdeelen ontwikkelen zullen, bij welke de samenwerking tusschen chef en ondergeschikten is, zooals in de voorbeelden tot uiting komt.

Het is aan het westfront in 1918, tijdens het laatste groote Duitsche offensief, voorafgaande aan de ineenstorting. Een Fransch bataljon onder commandant DELMAS bevindt zich in de schuilplaatsen onder het Duitsche artillerievuur. Het is 16.00 uur. De B. C. vertelt daarover:

„Het bombardement is heviger dan gewoonlijk en bij de zwaardere en lichtere projectielen voegen zich enorme granaten, welke fluitend aanvliegen en vrijwel horizontaal inslaan, met een dusdanige kracht, dat men zeggen zou, dat zij voortgeschoten worden uit marinegeschut.

Veel kwaad aan de onderkomens doen deze granaten niet, maar met donderend gekraak doen zij alles in elkaar storten, wat op het arme kerkhof nog rechtop staat; zoodat ook de laatste grafkruisen neervallen. Wat mag dit alles te beteekenen hebben?

Is het de inleidende beschieting voor een aanval; beduidt het een afstraffing voor iets anders, of is het een tegenvoorbereidingsvuur? Heeft de vijand misschien de lucht gekregen van onzen nachtelijken arbeid?

Juist stel ik me met bezorgdheid deze vragen, als een man komt binnenstormen hijgend en buiten adem, roepende: Kapitein, MORLET is ernstig gewond. Hij vraagt u te mogen spreken, voor hij sterven gaat.

MORLET is mijn brave „territoriaal”, die, nadat de aanval van 9 Mei plaats had, me beloofde een volgende maal zich goed te zullen gedragen en die nu woord heeft gehouden.

Zijn vraag doet me versteld staan. Moeilijke beslissing!

Of ik moet er uit onder dit moordend bombardement en moet mijn leven wagen, zonder dat het eenig practisch nut heeft, of ik ga niet naar MORLET, maar beroof hem dan van een troost, dien hij als laatste gunst van mij verlangt, alvorens hij sterft.

Deze puzzle op te lossen wordt zelfs in het openbaar van me verlangd, want de mannen van de verbindingspost hebben alles aangehoord en letten nauwkeurig op, hoe ik reageer op de vraag.

Zeker, ik kan gerust hun oordeel doorstaan, want zij hebben reeds langen tijd gezamenlijk met mij den oorlog gevoerd en kennen me.

Ik geloof dus niet, dat ze me iets zullen verwijten, als ik besluit mijn leven als chef niet in de waagschaal te stellen, alleen om te voldoen aan een verzoek van een gewonde.

Maar de knoop moet worden doorgehakt. Wat dus te doen?

Uit een dergelijke situatie komt men niet tot een oplossing door redeneeren; men moet zich door de intuïtie laten leiden.

Ik ben van oordeel, dat ik niet het recht heb me op een stomme manier te laten doodden; maar aan de andere kant geloof ik, dat het niet zal gebeuren,

dat ik getroffen word, terwijl ik bezig ben aan een stervende een werk van liefdadigheid te verrichten.

En dus ga ik op stap, onder God's hoede. In twee etappes kom ik bij MORLET, dien men op een veilige plek heeft gelegd en dien men verzorgt. Hij neemt mijn handen vast en zegt: „Ik ben doodelijk gewond. Gij vervangt mijn familie. Ik heb u willen zien en de hand drukken voor ik sterf. Dank je, dat je gekomen bent.”

Inderdaad is hij ernstig getroffen, de eene voet er geheel af, de andere doormidden geschoten. Hij is zeer bleek, maar ziet er niet uit, alsof hij spoedig zal gaan sterven. Physiek is deze man zoo sterk als een eik, maar hij heeft een kinderlijke ziel. Hij moet opgemonterd worden.

„MORLET, zeg ik tot hem, je bent een dapper soldaat. Om je mijn achting te bewijzen, ben ik door 't bombardement hierheen gekomen en nu, nu ik je zie zeg ik je: je gaat niet dood. Je weet, dat ik geen onwaarheid spreek. Welnu, niet alleen ga je niet dood, maar je zult genezen en je zult het kruis der dapperen hebben. Voor jou is verder de oorlog uit. Morgen zul je met een houten been weer thuis komen en zul je je boerderij weer kunnen verzorgen en je kinderen. Hoor je het, MORLET?”

„Dank u kapitein. Als u het zegt, moet het wel waar zijn. Ik beloof u dat ik alles met moed zal doorstaan.”

„Tot ziens MORLET. Ik moet naar mijn commandopost terugkeeren. Het ga je goed. Denk aan mijn woorden en denk ook aan de kameraden van de compagnie, die met vechten zullen doorgaan, als jij reeds lang genezen zult zijn.”

„Nooit zal ik de kameraden en u vergeten. Veel geluk verder kapitein.” Tusschen twee vuurovervallen bereik ik weer mijn kelder, zeer bewogen door dit kleine voorval. Als de mannen van de verbindingspost mij weer zien binnentreden herademen ze. Het bombardement eindigt eerst bij het invallen van den nacht. Voordien is het onmogelijk om MORLET af te voeren, hoe groot ook zijn behoefte aan chirurgisch ingrijpen zijn moge. Het kerkhof lijkt wel een rookende krater, waarboven een verschrikkelijke lucht hangt van kruitdamp, van verstikkende gassen en van lijken, zoodat iemand het hart in het lijf omdraait en zelfs de meest solide magen hun inhoud moeten teruggeven.

Gelukkig degene, die hier niet zijn leven of zijn gezondheid offert.” (Commandant J. DELMAS. „*Mes hommes au Feu*”).

Het verhaal spreekt voor zich zelf, onnoodig het van commentaar te voorzien. Van dezelfde goede verstandhouding tusschen chef en ondergeschikten getuigt de navolgende episode, welke we aan hetzelfde werk ontleenen.

19 Mei, 2.30 - Men komt mij wakken. Ik trek mijn schoenen aan en hang mijn uitrusting om.

De compagnie maakt zich gereed.

3.00 — Wij vertrekken om onze uitgangstelling voor den aanval in te nemen. Ik stel me op bij een kruispunt van loopgraven, om de compagnie langs me heen te laten trekken.

Achtereenvolgens, als de vier sectiën me voorbijgaan, door hun commandanten geleid, twee onderluitenanten en twee adjudanten (met hun vieren nog geen honderd jaar tellend), houd ik ze even op om hun mijn laatste raadgevingen mee te deelen.

„Vrienden, denk er nu aan om toe te passen, wat ik jullie altijd heb voorgoehouden; val vlot aan en als we niet verder kunnen, onmiddellijk je ingraven! Niet op een kluitje op elkaar loopen, maar wel opsluiten achter uw kader.

Mocht een van u afdwalen, sluit dan op naar de kant, waar ge mijn stem hoort; en mocht het geval zich voordoen, dat mijn stem door vermoeidheid niet meer te hooren is, let dan op de toon van mijn fluit. Laat de gewonden mij een bericht omtrent hun toestand doen toekomen. En thans, veel veine voor iedereen!

Wat er ook moge gebeuren, houd het vertrouwen in uw chefs en laat hen niet in den steek."

Een voor een zie ik de mannen voortgaan in den schemer van den komenden dag. Enkelen schertsen, het meerendeel is ernstig en vastbesloten. Allen saluereeren, als ze mij voorbijgaan, zeggende: „Dat 't goed voor U afloopt, kapitein."

Een beetje te lange en onnoodige toespraak misschien naar den smaak van velen; maar het neemt niet weg, dat men ook uit deze episode een mate van samenwerking proeven kan tusschen chef en ondergeschikten, welke bijkans ideaal genoemd mag worden.

En het kan zijn nut hebben, juist voor Nederlanders, op deze noodige *samenwerking* nog eens den nadruk te leggen, omdat nog immer hier de klassenstrijd bezig is de gemoederen te vergiftigen, daardoor de tegenstellingen op den voorgrond schuivend.

Wij wijzen in dit verband op het oordeel, door STEINMETZ uitgesproken in zijn „*Philosophie des Krieges*“, waar hij zegt:

„Die Niederländer, Epigonen ihres gröszen Zeitalters, sind schon ein paar Jahrhunderte lang bequeme, etwas weiche Leute geworden. *eingefleischte Individualisten in jeder Richtung.*“

En waarschuwend staat ook voor ons een oordeel, uitgesproken in een vroeger tijdperk. maar dat ook thans zijn waarde niet verloren heeft, namelijk dat van den 19e eeuwischen geschiedschrijver BOSSCHA, die zich als volgt uitte:

„Vreemd! — In een land, vroeger binnen zijn kleinen omtrek rijker in ridderslijken krijsadel, dan elders wijd uitgestrekte koninkrijken; in een land, welks Historie een heldentijdperk heeft van schitterende wapenfeiten te land en ter zee; — in een land, waar men, om meester te zijn van de wereldhandel geweldige legers in het veld en geduchte vloten in zee gezonden heeft; in dat land is ten laatste het Volk zoo onvatbaar geworden, om onder zijn staatskrachten ook het gewigt te waardeeren eener geregelde strijdmagt met hare beginselen van tucht en orde, dat het verraad gemakkelijk zal kunnen slagen om er een staande Legermagt en Volkswapening onmogelijk te maken.“

Mogen wij ook hieruit de leering putten, hoe moeilijk het voor ons officieren en kader zijn zal, ons als chef volkomen te zien erkend, en moge het artikel er toe hebben bijgedragen de overtuiging te wekken, dat het een der allereerste belangen is, onze *zelfopvoeding tot chef* ernstig ter hand te nemen.

NIEUWE UITGAVEN

Essai sur le renseignement à la guerre, par Colonel BERNIS. Préface du Général WEYGAND. Uitg. Editions BERGER-LEVRULT, 5 Rue Auguste Comte, Paris. VIe.

Napoléon Ier, Une Vie, par FRIEDRICH M. KIRCHEISEN, Tome I (1769—1805). Traduit de l'allemand par JEAN-GABRIEL GUIDAU. Uitg. LIBRAIRIE PLON, 8 Rue Garancière, Paris. 6e. Pr. gebr. Frs. 30.—.

Oesterreich-Ungarns letzter Krieg 1914—1918. Fünfter Band. Uitg. Verlag der Militärwissenschaftlichen Mitteilungen, Wien. I.

Souvenirs militaires du Premier Empire, Les campagnes de Napoléon vues par le soldat, par J. E. F. GUITARD, Uitg. Occitania, 6 Passage Verdeau, Paris. IXe.

TACTISCHE PRIJSVRAGEN

Teneinde er toe mede te werken, dat de nieuwe tactische reglementen en voorschriften spoedig zijn „ingeleefd”, hebben wij besloten een reeks van tactische prijsvragen uit te schrijven, welke aan de hand daarvan moeten worden opgelost en met gebruikmaking van het nieuwe stafblad Hattem—West, hetwelk bij de Januari-aflevering den lezers werd aangeboden.

Evenals dit met de vraagstukken op het gebied van het militaire tuchtrecht geschiedt, zal in de eene aflevering een vraag, in een volgende de oplossing van de redactie worden geplaatst.

Wij hopen, dat de belangstelling voor deze rubriek even groot zal zijn als voor die betreffende het tuchtrecht en dat ook hier alle kringen onzer lezers zullen medewerken.

Wij hebben ons voorgesteld te beginnen met een uitvoerige behandeling van „de verdediging”, en wel van een regiment, om vervolgens af te dalen tot bataljons, compagnieën en sectiën. Men krijgt dan een regelmatig overzicht van den gang van zaken, terwijl bij het oplossen van vragen kan worden gewerkt op bevelen van den naasthooger commandant, hetgeen in werkelijkheid ook geschiedt. Als uitgangspunt nemen we dus het algemeen verdedigingsbevel van een divisiecommandant.

Tenslotte vestigen wij er de aandacht op, dat wij de namen der prijswinnaars niet zullen publiceeren, indien een desbetreffend verzoek bij de inzending van het antwoord wordt gedaan.

Tactische prijsvraag No. 1.

Het Veldleger moet, front Oost, een stelling inrichten, bezetten en verdedigen in de algemeene lijn Vasen—Epe—Heerde De vijand bevindt zich nog met zijn hoofdstrijdkrachten op \pm 100 km afstand. Zijn vooruitgeschoven verkenningsorganen hebben nog nergens den IJssel overschreden.

De wederzijdsche luchtmachten zijn numeriek ongeveer van gelijke sterkte.

Naar aanleiding van de ontvangen bevelen van C—I D.G. geeft C—I Divisie een algemeen verdedigingsbevel uit, waarin — voor zooveel van belang voor C—R.Gr. — het volgende voorkomt:

C.—I Divisie.
Sectie I¹ N°. 3 B.

Geheim.

Exemplaar N°. 5.
cp., 1 Augustus 1934.
2.15

Algemeen verdedigingsbevel.

1. *Vijand*, zie hierboven.
 2. *Eigen toestand*, zie hierboven.
- Aan den IJssel staan de Verk. An. van de divisiegroepen.
.

3. *De Ie Divisie*, waaraan toegevoegd I—16 R.A., rechts aangeleund aan de IIIe Divisie en links aan de IIe Divisie, heeft opdracht tot elken prijs het doordringen des vijands te beletten in de richting Vierhouten—Nunspeet, in het bijzonder in het meer open terrein tusschen de bosschen van Gortel en Tongeren.

Zuidgrens van het Divisievak de lijn: Gortel (bij I) — Kieftkamp (vt 13—55; bij I) — k-vormige viersprong van kunstwegen (vt 14—54) — Bosschenbroek (bij I) —

Noordgrens van het divisievak de lijn: Lichttoren (vt 10—61) — M. kaz. (vt 15—60) — Begraafpl. (vt 19—60)

4. *Verdedigingsplan.*

Den vijand met alle beschikbare artillerie den overgang over het Apeldoornsch kanaal beletten en in het bijzonder een doordringen in het terrein tusschen Emst en Epe beletten. Er worden drie vakken gevormd: een Zuidvak, waarin de Vischkweekerijen zijn opgenomen, en waarin de vijand moeilijk kan doordringen; een middenvak, waarin het krachtigst weerstand moet kunnen worden geboden, teneinde den vijand te beletten Epe Zuidelijk te omvatten; een sterk Noordvak, teneinde Epe krachtig te kunnen vasthouden en zoodoende den Z.vleugel van de IIe Divisie afdoende te kunnen dekken. Mocht de vijand erin slagen Zuid van Epe in de hws door te dringen, dan moet hem het zijwaarts uitbreiden kunnen worden belet uit grendellijnen in den Oostrand van den Emster enk en in den Zuidrand van Epe. Ten overvloede wordt de divisiereserve achter de beide noordelijke vakken geplaatst.

5. *Frontlijn*: k-vormige viersprong (vt 14—54) — oostrand van Emst—Emsterhof — spoorbaan bij Zuuk — Oostrand van Epe — M. kaz. (vt. 15—60).

Stoplijn: Oostrand van Laar — 13,3 — 13,8 — Laarstraat — Begraafplaats West van Epe — Vredenburg.

Grendellijnen:

a. in Oostrand Emster enk — Laarstraat.

b. van Noordrand Laarstraat — Zuidrand Epe.

Voorpostenweerstandslijn: Apeldoornsch kanaal.

6. *Vakindeeling.*

3 vakken; grenzen van het middenvak:

Zuidgrens: hoogte 15,3 (vt 12—56) — Kp 14 bij halte Emst — Schobbertsbrug (bij Zuidvak) — Brn (vt 19—55, 10—85).

Noordgrens: Stuw (vt 13—58, 10—55) — Zuukbrug (bij Noordvak) — pl. 13 (vt 19—58, 70—0).

Bezetting:

Zuidvak: I—4 R.I., waaraan toegevoegd één sectie van 1 M.C. en de compagnie mortieren van 8 van 4 R.I.

Middenvak: R.Gr., waaraan toegevoegd 1 M.C. (min één sectie).

Noordvak: R.J.

Divisiereserve: 4 R.I. (min I en min 4 C.Mr.) en — na terugkeer achter de hws—1 E.W.

7. *Opdrachten voor de vakcommandanten.*

C.—Zuidvak:

Bij een doordringen des vijands in W. richting van Loobrink uit een krachtig mitrailleurvuur kunnen brengen voor de frontlijn in het middenvak op het

terrein West van de spoorbaan. Voorts moeten alle mortieren op den westrand van Loobrink vuur kunnen brengen. Steun aan middenvak te verleenen op rechtstreeksche aanvraag van C.—R.Gr.

C.—*Middenvak*: In het bijzonder beletten, dat de vijand doordringt in de richting Westendorp of dit dorp zuidelijk omvat. Mocht het niet gelukken den vijand vóór de frontlijn tot staan te brengen, dan moet hem het verder doordringen in de richting Westendorp met vuur vanuit den rand van dit dorp kunnen worden belet. Mocht Westendorp in 's vijands handen vallen, dan moet hem het deboucheeren uit dit oord en het zijdelings uitbreiden worden belet, o.a. door vuur uit de in punt 5 genoemde grendellijnen. De artillerie zal voorts een krachtige vuurconcentratie op dit dorp voorbereiden.

C.—*Noordvak*:

In het bijzonder kunnen beletten, dat de vijand doordringt in het terrein tusschen Laarstraat en Epe.

Verband:

	in voorposten- weerstandslijn	in hws.	belast met het organi- seeren van het vuur- verband
tusschen Zuidvak en Middenvak	Schobbertsbrug	Oostrand Emst. Zuid- vak moet met min- stens 2 sectiën zware mitrailleurs in vak R. Gr. kunnen schieten; Middenvak met 1 sec- tie zware mitrailleurs in Zuidvak.	C.—R.Gr.
tusschen Middenvak en Noordvak	Zuukbrug.	Br. 300 m Zuid van Zuuk. Beide vakken moeten met minstens 1 sectie zware mitrail- leurs in elkanders vak kunnen vuren.	C.—R.J.
.....

8. *Voorposten.*

Weerstandbiedende taak.

Sterkte:
in Middenvak: \pm 2 tirailleurcompagnieën en 2 sectiën zw. mitr.

9. *Artillerie.*

a. *Rechtstreeksche steun*:
Middenvak: I—2 R.A.

Algemeene opdrachten: III—2 R.A. en I—16 R.A. onder bevel van C.—
III—2 R.A.

b. *Alle artillerie* moet, van de normale stellingen uit, vuur kunnen brengen tot een lijn \pm 1500 m Oost van het Apeldoornsch kanaal en den vijand

- gedurende diens gereedstelling ten Oosten van genoemd kanaal alsmede gedurende zijn overtocht onder vuur kunnen nemen.
 $\pm \frac{3}{4}$ van de artillerie moet vuur in de hws. kunnen brengen.
- c. *Tegenvuurbereidingsvuren* worden voorbereid vóór de voorposten, in het bijzonder op:, het bedekte terrein bij Wijnberg,
 . . . Diepte van het vuur ± 1200 m, gerekend van het kanaal.
- d. *Voor te bereiden vuurconcentraties.*
op het kanaal: ten Westen van Wijnberg en van Zukerveld, alsmede nabij Horst. Aan elke concentratie moeten 3 afd. kunnen deelnemen.
tusschen vps. en hws.: op bedekte terrein bij Loo-brink, Vossenbroek, Zuivelfabriek Aan elk dezer concentraties moet door 3 afdeelingen kunnen worden deelgenomen
in de hws: op Emst en op Westendorp. Aan eerstge-noemde concentratie moeten 6 batterijen, aan laatstgenoemde moet $\frac{3}{4}$ van de D.A. kunnen deelnemen
- e. *De groep algemeene opdrachten* moet in het bijzonder in de beide Noordelijke vakken kunnen vuren en kunnen deelnemen aan het vuur op Wijnberg, Loo-brink, Vossenbroek, Zuivelfabriek en Westendorp
 Volgorde van belangrijkheid, waarin de vakken moeten kunnen worden gesteund: R.Gr., R.J., Zuidvak.
 I—16 R.A. moet worden bestemd tot steun, te verleen en aan de D.G.A.
- f. *Steun, te verleen en te ontvangen van neven-divisiën.*
 I afd. van III Divisie moet kunnen vuren in het vak van de Ie Divisie tot en met Loo-brink.
- g. *Steun, te ontvangen van de D.G.A.*
 De artilleriegroep A. van de D.G.A. heeft haar normale taak te vervullen in het vak van de Ie Divisie. Zij bestaat uit III—6 R.A. en I—15 R.A., commandant is C.—15 R.A. Deze artillerie is in de eerste plaats bestemd het vuur in het middenvak en in het noordelijke vak (volgorde van belangrijkheid) te versterken.
- h. *Steun, te verleen en aan de D.G.A.*
 I—16 R.A. moet steun kunnen verleen en aan de D.G.A. en daartoe kunnen vuren tot aan de lijn in het bijzonder op
 C.—15 R.A. is gemachtigd bevelen rechtstreeks aan C.—I—16 R.A. te doen toekomen.
- i. *Het tijdelijk vooruitschuiven van artillerie* heeft, behalve voor I—16 R.A., niet plaats. Ter ondersteuning van de D.G.A. mag I—16 R.A., zoo noodig, tot in de hws. worden vooruitgeschoven. De normale stelling wordt op mijn bevel ingenomen.
- j. *Vuuropening.*
 Tegenvoorbereidingsvuur mag slechts op mijn last worden geopend.
 Uit de normale stellingen mag, zonder mijn machtiging, niet worden gevuurd.
 Inschieten tot nader bevel verboden.
- k. *Munitie.*
 In de stellingen worden 4 rantsoenen opgelegd.
10. Van 1 E.W. wordt een peloton bestemd voor het onderhouden van het verband met 1 Verk.A.; één peloton wordt verdeeld over de voorposten voor patrouillegang; 1 E.W. (min 2 pelotons) blijft te mijner beschikking; opstellingsplaats School te Tongeren.
 C.—1 E.W. ontvangt een bijzonder bevel.

11. *Luchtstrijdkrachten.*

Herkenningsteeken van het verbindingsvliegtuig: aan de beide uiteinden van het onderste draagvlak één wimpel.

.....

12. *Divisiereserve.*

Bereidt een stelling voor ter weerszijden van en op hoogte 20,5 (vt 12—57) en hoogte 22,7 (vt 12—59), teneinde een vijand, die de hws. in het vak van R.Gr. of van R.J. mocht hebben doorbroken, met vuur tot staan te kunnen brengen. Alarmopstelling: 1 bataljon ter hoogte 20,5 en 1 bataljon te Anna's-hoeve.

Voorts

C.—Divisiereserve ontvangt een bijzonder bevel.

13. *Stafkwartieren en commandoposten.*

	Stafkwartier:	Commandopost:
C.—I D.G.	Legerplaats bij Oldebroek.	Doornspijk.
C.—Ie Divisie.	Nunspeet.	Tongeren.
C.—Zuidvak.	—	Hanendorp.
C.—R.Gr.	—	300 m Oost van Heemhoeve.
C.—R.J.	—	Westrand begraafplaats Epe.
C.—Divisiereserve.	—	Anna's hoeve.

14. *Verbindingen.*

Mijn commandopost te verbinden met het divisiestafkwartier, de vakcommandanten, C.—divisiereserve en commandant artilleriegroep A van de D.G.A. (cp. te 20,2; vt 11—59).

De Kolonel,
Commandant van de Ie Divisie,
Handteekening.
Naam.

Aan

C.—R.Gr.	(exemplaar N ^o . 1)	} ter uitvoering.
C.—R.J.	(„ N ^o . 2)	
C.—4 R.I.	(„ N ^o . 3)	
C.—1—4 R.I.	(„ N ^o . 4)	
C.—1 E.W.	(„ N ^o . 5)	

enz.

C.—I D.G. (exemplaren 10, 11 en 12) ter inlichting.

Gevraagd.

- 1°. Het verdedigingsbevel van C.—R.Gr.
- 2°. Een schets 1 : 10.000 van de opstelling van het R.Gr., zonder daarbij de onderdeelen, welke rechtstreeks onder bevel van den regimentscommandant staan, nader uit te werken.
- 3°. Een korte toelichting op het bevel en op de schets, met verwijzing naar de desbetreffende punten uit I.R. II A.

Datum, waarop de oplossing bij de redactie moet zijn ingekomen: 15 September. a.s.

Inzending in drievoud zal zeer op prijs worden gesteld.

De inzender van de naar ons oordeel beste oplossing ontvangt het boekwerk „*Trouw aan Oranje*”.

BEOEFENING VAN HET TUCHT- RECHT IN DE WEERMACHT

Zoals onzen lezers bekend is, is dit jaar voor het eerst voor het toelatingsexamen tot de Hoogere Krijgsschool kennis van het tuchtrecht verplichtend gesteld en in het programma opgenomen.

Het examen is schriftelijk en mondeling afgenomen.

Wij meenden onzen lezers twee der schriftelijke vragen niet te mogen onthouden.

Voor het meest juiste antwoord, hetwelk — teneinde in verband met zomerverloven en vacanties wat meer tijd te geven dan gewoonlijk — thans vóór 15 September wordt verwacht, stellen wij wederom een exemplaar van de „Practijk van het militaire tuchtrecht” beschikbaar.

1ste Vraag ¹⁾.

U heeft als compagniescommandant een dienstplichtige der kaderopleiding van uw compagnie gestraft met 8 dagen licht arrest, ingaande 8 April 1934, ter zake van het betoonen van onvoldoenden ijver, blijkende uit het niet kennen van een hem ter bestudeering opgegeven les.

Uw regimentscommandant ontvangt op 12 April d.o.v. een brief van den vader van den gestrafte, waarin deze mededeelt van zijn zoon te hebben vernomen, dat hij — de zoon — meent onrechtvaardig te zijn gestraft, omdat de sergeant van de week der compagnie, hem den avond voorafgaande aan den dag, waarop hij de les moest kennen, zoodanigen anderen dienst heeft opgedragen, dat hij de gelegenheid miste om de hem opgegeven les te bestudeeren.

De regimentscommandant stelt bedoelden brief ter afdoening in uw handen.

Gevraagd ²⁾; Bestaat er voor U, indien de gestrafte geen beklag heeft ingediend, aanleiding tot het treffen van maatregelen en zoo ja welke, wanneer de door den vader aangevoerde omstandigheid, welke U bij het onderzoek, hetwelk aan het opleggen der straf voorafging niet bekend werd, bij Uw nader onderzoek door den er bij betrokken sergeant wordt bevestigd.

2de vraag ¹⁾ ³⁾.

Maakt het voor U verschil uit, wanneer de gestrafte op 11 April 1934 zijn beklag over de opgelegde straf heeft ingediend, zonder daarbij van de eerder genoemde omstandigheid melding te maken en omtrent welk beklag nog geen verhoor heeft plaats gehad; zoo ja, waarop berust dat verschil, welke zijn dán Uw eventueele maatregelen en welke zijn Uw overwegingen?

¹⁾ Bij het examen was het gebruik van de Verzameling wetten en besluiten betreffende het militair straf- en tuchtrecht bij de zee- en landmacht (uitgegeven door de zorg van de Departementen van Marine en van Oorlog) toegestaan.

²⁾ Bij het examen tijd 30 minuten.

³⁾ Bij het examen tijd 10 minuten.

GEGEVENS VREEMDE LEGERS

FRANKRIJK

Uit de Oorlogsbegroting.

In Frankrijk onderscheidt men het *Budget de la Guerre*, of de eigenlijke oorlogsbegroting, en het *Budget de la Défense des territoires d'outre-mer*.

De vermindering van de begroting voor 1933, vergeleken bij die van 1932, bedroeg in totaal 1.081.400.000 frs. Deze vermindering heeft men op de begroting voor 1934 niet slechts kunnen handhaven, doch kunnen opvoeren met een bedrag van meer dan 100 miljoen francs. Het onderstaand staatje geeft daarvan een overzicht:

	Budget 1933	Budget 1934	Vershil
	francs	francs	francs
Budget de la Guerre	4.608.237.478	4.557.034.755	— 51.202.723
Budget de la Défense des territoires d'outre-mer	1.466.270.600	1.417.153.250	— 49.117.350
Totaal	6.074.508.078	5.974.188.005	— 100.320.073

De vermindering is verkregen door verschillende maatregelen als o.a. vermindering van het aantal officieren en samenvoeging van enkele régions, waardoor het aantal van 20 op 18 régions is teruggebracht.

Van het bovenstaande bezuinigde bedrag ad. 51.202.723 francs komt 3.458.638 frs. voor rekening van de *troupes métropolitaines*; 37.744.085 frs van de *troupes coloniales*, terwijl 10.000.000 frs. bezuinigd werd op *constructions et matériels neufs*.

Voor beide begrotingen tezamen geldt een vermindering van 1102 officieren, 10.510 onderofficieren en manschappen (beroepspersoneel) en 9.291 dieren. Een vergelijkende staat tusschen 1933 en 1934 volgt op de volgende pag.

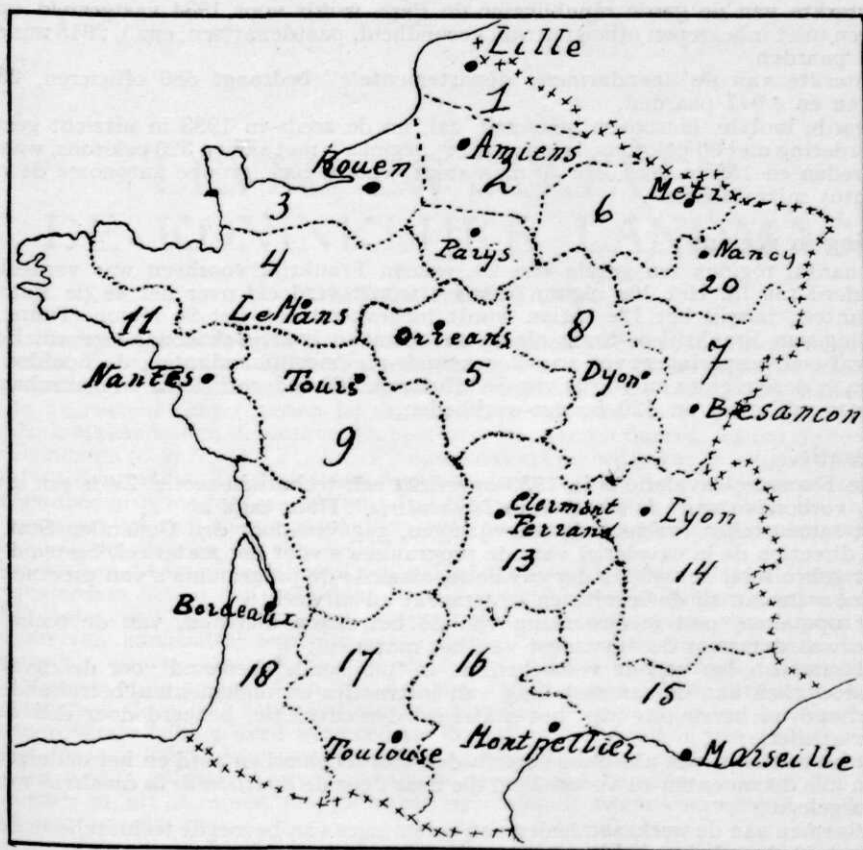
Bij de sterkte voor 1934 aan officieren (19.656), onderofficieren en manschappen (299.883) en paarden (70.642) is *niet* inbegrepen: de gendarmerie, de mobiele republikeinsche garde, en de republikeinsche garde van Parijs en evenmin de militaire luchtvaart.

Van bovengenoemde aantallen behooren tot de *troupes métropolitaines*: 17.424 officieren, 263.545 onderofficieren en manschappen en 64.799 dieren.

Herhalingsoefeningen.

In 1934 worden opgeroepen, voor wat betreft het moederland, 18.735 reserve-officieren. Deze duren voor kolonels en luitenant-kolonels 8 dagen; voor de overige officieren, 20 dagen, met uitzondering voor de officieren van de D.(éfense) C.(ontre) A.(érones) en D.(éfense) A.(érienne) du T(erritoire), welke gedurende 12 dagen worden opgeroepen. Voorts worden nog opgeroepen: eenige generaals van de reserve en daarmee gelijkgestelden, welke bij mobilisatie een actief commando dan wel een territoriaal commando zullen voeren; 6.890 reserve officieren van alle rangen, welke moeten deelnemen aan divisie-kader-oefeningen; 230 reserve-kapiteins of -luitenants, kandidaten voor den „service d'état major”, en die een stage van 15 dagen vervullen in een staf, dan wel van 21 dagen aan de „Ecole supérieure de guerre”; verder 170 reserve officieren gedurende 11 dagen voor den dienst bij de spoorwegen en den etappendienst. Aan onderofficieren en manschappen

Categorieën	1933		1934		verschil		
	Guerre	Outre-mer	Guerre	Outre-mer	Guerre	Outre-mer	Samen
	Officieren	20.431	6.304	19.656	5.977	—	327
Onderofficieren en manschappen							
a. Beroepsmilitairen	67.807	23.276	64.555	20.219	—	3.057	— 6.309
Franschen	—	15.722	—	15.780	—	58	+ 58
Vreemdeelingen	14.069	42.431	16.840	35.794	+	6.637	+ 3.866
Inboorlingen N.-Afrika	4.047	5.407	3.956	5.105	—	302	— 393
Inboorlingen Koloniën							
Totaal	85.923	86.836	85.351	76.898	—	9.938	— 10.510
b. Militairen, welke gedurende den wettelijken tijd dienen:							
Franschen	184.207	13.918	189.152	15.331	+	4.945	+ 6.358
Vreemdeelingen	—	2.500	—	2.416	—	84	— 84
Inboorlingen N.-Afrika	14.503	27.323	16.720	24.864	+	2.217	+ 242
Inboorlingen Koloniën	8.542	10.509	8.660	6.272	+	118	— 4.119
Totaal	207.252	54.250	214.532	48.883	+	7.280	+ 1.913
Totaal-generaal van onderoff. en manschappen	293.175	141.086	299.883	125.781	+	6.708	— 8.597
Dieren	74.392	36.030	70.642	30.489	—	3.750	— 9.291

zullen worden opgeroepen: 221.976 reservisten, gedurende 21 dagen, de lichte 1930 van de disponibilité, en voorts degenen van de vorige lichteningen, die uitstel hebben gehad.

Als afzonderlijke groepen, welke voor herhalingsoefeningen onder de wapenen moeten komen, worden nog genoemd:

8.759 reservisten van de lichte 1928 en 1930, behoorende tot formaties van den D.C.A. en D.A.T. voor den duur van 12 dagen; 30.000 reservisten „frontaliers” van de lichte 1930 en 1927.

Gendarmerie en garde républicaine.

Voor 1934 zijn de onderstaande credieten aangevraagd:

	Voor rekening van den Staat			Voor rekening van de stad Parijs	Totaal generaal
	Budget de la guerre	Budget de l'intérieur	Totaal		
Gendarmerie et garde républicaine mobile	francs	francs	francs	francs	francs
Garde républicaine de Paris	45.292.670	611.559.055	656.851.725		656.851.725
	1.981.835	23.839.460	25.811.295	25.500.295	51.311.590
Totaal	47.274.505	635.398.515	682.663.020	25.500.295	708.163.315

De sterkte van de garde républicaine de Paris wordt voor 1934 vastgesteld op: 73 officieren (niet inbegrepen officieren van gezondheid, paardenartsen, enz.), 2915 minderen en 787 paarden.

De sterkte van de „gendarmérie départementale” bedraagt 586 officieren, 23.395 minderen en 4.047 paarden.

De garde mobile, hierboven genoemd, zal, na de reeds in 1933 in uitzicht gestelde vermeerdering met 60 pelotons, bestaan uit 9 „légions” met samen 320 pelotons, waarvan 165 bereden en 155 te voet, elk 40 man sterk, voorts één „groupe autonome de chars et d'autos mitrailleuses”.

Indeeling in régions

Het aantal régions ten getale van 20, waarin Frankrijk voorheen was verdeeld, is verminderd tot 18. Het 10e région (Rennes) wordt verdeeld over het 4e (le Mans) en 11e (Nantes), terwijl het 12e région wordt toegevoegd aan het 9e région (Tours). De verdeling van Frankrijk is thans als op nevenstaand kaartje staat aangegeven. Een en ander zal een besparing geven van 2 generaals-régioncommandanten, de hoofden van diensten in deze régions en voorts van 50 officieren, 260 onderofficieren en manschappen, 30 agents militaires en 120 burger-werklieden.

Organisatie.

Bij de Fransche cavalerie is in 1933 opgericht een technische sectie. Zij is een studie-orgaan, verbonden aan „la direction de la cavalerie”. Haar taak is:

- a. het samenstellen (volgens de aanwijzingen, gegeven door den Generalen Staf, aan de direction de la cavalerie) van: de programma's voor het materieel, bestemd voor het gebruik bij het wapen der cavalerie, alsmede de programma's van proefneming, enz., waarvan zij de resultaten onderzoekt en uitwerkt;
- b. het opmaken, met medewerking van de betrokken diensten, van de technische voorwaarden voor de ontvangst van het materieel;
- c. het samenstellen van de voorschriften, in 't bijzonder bestemd voor de cavalerie;
- d. medewerken aan de samenstelling van instructies en reglementen betreffende onderhoud en herstelling van het materieel der cavalerie, beheerd door den dienst der artillerie;
- e. het bestudeeren van alle aangelegenheden van technischen aard en het onderzoeken van alle documenten en voorstellen, die haar door de *direction de la cavalerie* worden voorgelegd;
- f. deelnemen aan de werkzaamheden van commissies van bevoegde technische organen, ingesteld door belanghebbende directies;
- g. het onderwerpen aan de *direction de la cavalerie* van elk voorstel tot het in studie nemen van nieuw materieel of van uitvindingen, welke waarschijnlijk van belang zijn voor het wapen der cavalerie;
- h. het verzekeren van de redactie van de *Revue de Cavalerie*.
Zij blijft in voortdurende verbinding met de studieorganen, behoorende tot de directie van wapenfabrieken.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

MILITAIRE BIJSTAND.

De artikelen in deze rubriek gewijd aan het leven en streven in de Koninklijke landmacht, gewaagden tot dusverre steeds van *voorbereiding* tot de taak het staatsgezag tegen aanslagen van buiten of van binnen te handhaven. De afgelopen maand heeft men de weermacht echter gezien bij de *uitvoering* van deze taak.

Gebruik makende van de ontevredenheid over de steunverlaging, wisten de revolutionaire elementen (*C.P.H.*, *O.S.P.*, *R.S.P.*) op gemakkelijke wijze vat te krijgen op een deel der ontevreden massa. Te *Amsterdam* openbaarde zich zulks door het organiseeren van ongeregelde heden in den *Jordaan*, welke 4 Juli een aanvang namen en welke 5 Juli in hevigheid toenamen en zich toen verspreidden over andere deelen der stad, in het bijzonder de Marxistische *buurten N. van het IJ*.

6 Juli kregen die ongeregelde heden een zoodanig ernstig karakter, dat de Burgemeester van *Amsterdam* het in den namiddag noodig oordeelde om militairen bijstand te zoeken. Het verzet openbaarde zich voornamelijk in het opbreken van straten en het opwerpen van barricades, teneinde het oprukken van politie en troepen te beletten, het vernielen van de straatverlichting en het plunderen van winkels. Door niet met groote massa's op te treden, doch met zich snel verplaatsende kleine groepen te ageeren, werd tegenover de politie een soort afmattingstactiek toegepast, welke de aanwezigheid van een centrale leiding deed vermoeden. Vooral in den doolhof van nauwe straatjes van den *Jordaan* kwam deze tactiek tot haar recht. Van vuurwapenen maakten de verzetslieden weinig gebruik, de rechtstreeksche tegenstand beperkte zich tot het werpen met steenen en, uit de ramen, met de meest verschillende zware voorwerpen, tot kachels, gevuld met cement, toe.

Onmiddellijk beschikbaar voor militairen bijstand waren de te *Amsterdam* garnizoen houdende bereden en onbereden afdelingen van de 2de Compagnie politietroepen, met de daartoe behoorende pantserwagens en het aldaar gelegerde detachement mariniers.

Reeds in den avond van 6 Juli waren echter in de hoofdstad samengetrokken enkele honderdtallen politietroepen en bereden marechaussees, een aantal pantserwagens van het Korps rijdende artillerie, een viertal mortieren van 8 van de VIIIste Infanteriebrigade, een aantal zoeklichten van het Regiment genietroepen en enkele vrachtauto's van de Schoolcompagnie van den motordienst. Het geheel stond onder bevel van den Garnizoenscommandant, Majoor der infanterie W. A. Boswijk. Aan de troepen werd, ingevolge art. 71 van het Wetboek van Militair Strafrecht, bekend gemaakt, dat voor hen „tijd van oorlog” geacht werd aanwezig te zijn en dat de verzetslieden gelijk gesteld werden met den vijand.

Tegen deze ontplooiing van machtsmiddelen was het verzet niet bestand. In samenwerking met de *Amsterdamsche* politie, die zich, in afwachting van de troepen, uit een gedeelte van den *Jordaan* had teruggetrokken, rukten marechaussees en politietroepen, krachtig gesteund door de pantserwagens, de opstandige stadsgedeelten binnen. De zoeklichten wierpen daarbij hun bundels in het nachtelijk duister, de vrachtauto's maakten het mogelijk de troepen snel naar de brandpunten van het verzet te vervoeren.

Inmiddels was uit de Regimenten Grenadiers en Jagers een detachement gevormd, onder bevel van Majoor der Grenadiers W. M. C. J. HAFKEMEIJER, hetwelk per extratrein naar de hoofdstad werd vervoerd. Juist op hun 105sten verjaardag rukten de Grenadiers en Jagers in den nacht van 6 op 7 Juli met slaande trommen en gestoken hoorns *Amsterdam* binnen. Van dit oogenblik af ging het bevel over alle te *Amsterdam* verzamelde onderdeelen der Koninklijke landmacht over op den Bevelhebber in de 4de Militaire afdeling, Generaal-majoor J. J. G. Baron van Voorst tot Voorst.

Ingezet behoefde het detachement echter niet meer te worden. Tegen den morgen van 7 Juli was het verzet in hoofdzaak gebroken. Tot op de zolders en de daken drongen politiemannen, marechaussees en politietroepen door, om de verzetsharden onschadelijk

te maken. Om nieuw oplaaierend verzet onverwijd te kunnen neerslaan was echter nog een onafgebroken inspannende patrouillegang noodig, waarbij de pantserwagens goede diensten bewezen.

9 Juli keerden de Grenadiers en Jagers naar *den Haag* terug en ging het bevel over de troepen weder van den Bevelhebber in de 4de Militaire afdeeling over op den Garnizoenscommandant, waarbij eerstgenoemde de volgende *dagorder* tot de troepen richtte:

„Nu de omstandigheden het mogelijk maken, dat ik het onmiddellijk bevel over de troepen der Koninklijke landmacht, die onder buitengewone omstandigheden in de hoofdstad waren samengetrokken, neerleg, wensch ik dit niet te doen alvorens aan alle onderdeelen mijn bijzondere tevredenheid te betuigen.

In zeer zwaren arbeid, bij nacht en bij dag, hebben alle onderdeelen, in uitnemende onderlinge samenwerking en in zeer goede verstandhouding met de gemeentepolitie van Amsterdam, daadwerkelijk en afdoende bijgedragen tot het bedwingen van de onlusten en het breken van ieder gewelddadig verzet tegen het wettig gezag.

Mijn waardeering geldt in het bijzonder de Koninklijke marechaussee, de Politietroepen en de detachementen van het Korps rijdende artillerie, van het Regiment genietroepen en van de Schoolcompagnie van den motordienst, terwijl voorts, naast de onderdeelen in garnizoen te Amsterdam, het detachement der Brigade Grenadiers en Jagers en dat van de VIIIste Infanteriebrigade reeds door hunne aanwezigheid een heilzame preventieve werking hebben uitgeoefend.

Onze weermacht heeft daarmede opnieuw getoond, dat onder moeilijke omstandigheden op haar kan worden gerekend en ten volle op al haar geledingen kan worden vertrouwd.

De te Amsterdam blijvende machtmiddelen der landmacht treden weer onder de bevelen van den garnizoenscommandant.”

Alvorens te vertrekken werd het detachement Grenadiers en Jagers op den Dam geïnspecteerd door den Bevelhebber in de 4de Militaire afdeeling en den Burgemeester van Amsterdam, waarna voor deze autoriteiten werd gedefileerd.

Geleidelijk verlieten ook de overige troepen de hoofdstad.

Aan de zijde der verzetslieden waren 6 dooden en 48 gewonden, w.o. 27 ernstige, gevallen; de troepen hadden één ernstig gewonde.

Inmiddels was het ook op andere plaatsen in den lande roerig geweest. Te *Rotterdam* en te *Capelle aan den IJssel* werd eveneens militaire bijstand verleend door politietroepen, in eerstgenoemde stad tevens door de mariniers, welke echter niet daadwerkelijk behoeften op te treden. Hadden de troepen te *Amsterdam repressief* moeten optreden, te *Rotterdam* kon — door het tijdig inroepen van de hulp der politietroepen — in hoofdzaak *preventief* worden gewerkt, waarbij de wijk *Crooswijk*, de haard van het verzet, geheel werd geïsoleerd. Na voorafgaande waarschuwing werden de bewoners gedwongen in hun woningen te blijven. Op geschikte punten opgesteld, beheerschten politie en politietroepen met hun karabijnen de uitgestorven straten en schoten op ieder, die zich ondanks het verbod durfde vertoonen.

Op deze wijze werd het verzet in den kiem gesmoord en toen in den morgen van 11 Juli het isolement werd opgeheven, bleken de Crooswijkers hun les te hebben geleerd.

Temidden van deze woelingen viel op 11 Juli de bijzetting van het stoffelijk overschot van wijlen Z.K.H. Prins HENDRIK.

Teneinde misdadige elementen geen gelegenheid te geven hun slag te slaan gedurende de uren, dat het grootste deel van de gemeentepolitie en het garnizoen der Residentie aan deze plechtigheid deelnamen, kwam een detachement van 6 R.I., onder den regimentscommandant Luitenant-kolonel W. H. WARNSINCK uit *Breda* naar *'s-Gravenhage* en nam de bewaking van alle Regeeringsgebouwen en andere belangrijke punten op zich.

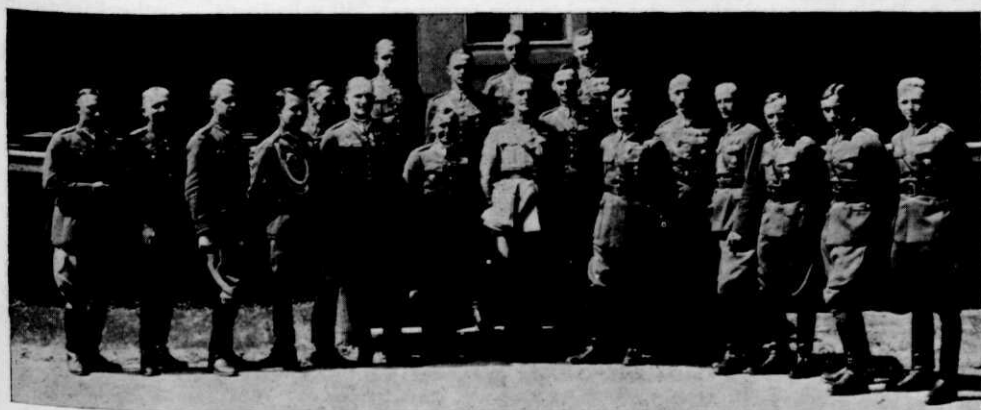
Koninklijke marechaussee, Korps politietroepen, Korps rijdende artillerie, Regiment genietroepen, Schoolcompagnie van den motordienst, mortieristen van VIII I. Brig., Grenadiers en Jagers, 6 R.I., zij allen zijn — evenals ook de mariniers — in actie geweest. Ook de overige onderdeelen van de Koninklijke landmacht hebben echter het hunne gedaan, hetzij door zich gereed te houden, om onverwijd te kunnen optreden, hetzij door belangrijke objecten in den lande te bewaken.

Zij allen hebben, beziel met een voortreffelijken geest, doen zien, dat de weermacht ten volle in staat is het gezag van de Overheid te handhaven en elk gewelddadig verzet te breken. Nog heeft geen zware mitrailleur, geen mortier van 8 en geen stuk veldgeschut behoeven te vuren en reeds bezweek in enkele uren het ernstigste verzet, dat zich sedert de straatgevechten in Brussel in het Koninkrijk heeft voorgedaan.

STUDIEREIS NAAR POLEN.

Afb. 1. De officieren van het IIe bureau van den Generalen Staf bij het graf van den onbekenden soldaat.

Afb. 2. Het officierskorps van het 18e Regiment Uhlanen.

Afb. 3. Defilerend Uhlanenregiment.

Ritmeester VAN VOORST EVEKINK van het IIde Regiment huzaren vertrok den 29sten April 1934 naar Warschau, teneinde gevolg te geven aan de tot onze Regeering gerichte uitnodiging van den Chef van den Poolschen Generalen Staf, strekkende om een Nederlandsch officier te doen kennis maken met het Poolsche leger en zoodoende tevens het wederzijdsch contact tusschen de beide legers tot stand te brengen.

Genoemde ritmeester, die door de Poolsche legerleiding op de meest hartelijke en gastvrije wijze is ontvangen, en die in de gelegenheid is gesteld een groot aantal legeronderdeelen en -inrichtingen te bezoeken, keerde den 19den Mei 1934 in ons land terug, vol bewondering over hetgeen in Polen in een tijdsverloop van nauwelijks 15 jaren op het gebied van legerorganisatie en militaire opleiding is tot stand gebracht. Tot deze zeer snelle ontwikkeling heeft zeker niet weinig bijgedragen de omstandigheid, dat niet minder dan ongeveer 40% van het Poolsche Rijksbudget is bestemd voor militaire uitgaven!

Ritmeester VAN VOORST EVEKINK is zijn bezoek aangevangen met een kranslegging, namens het Nederlandsche leger, op het graf van den Poolschen onbekenden soldaat. Deze plechtigheid vond plaats in tegenwoordigheid van de officieren van het IIde Bureau van den Generalen Staf (Inlichtingsdienst). Afb. 1 geeft daarvan een beeld (vierde officier van rechts is de kolonel TH. FURGALSKI, hoofd van het genoemde bureau; tweede en derde officier van links de ter begeleiding aangewezen officieren, ritmeester NOWINSKI en majoor AXENTOWICZ; de officieren van den Generalen Staf zijn kenbaar aan den nestel).

Afb. 2 toont het officierskorps van het 18de Regiment Uhlanen te *Grudziadz* (voor malige Duitsche garnizoen *Graudenz*), welks gast de ritmeester VAN VOORST EVEKINK op 9 Mei 1934 was.

Tenslotte geeft afb. 3 een defileerend Uhlanenregiment, waaruit de lezer o.m. ontwaart, dat de ruiters van het eerste gelid met de lans zijn bewapend. Opmerking verdient, dat de Poolsche cavalerie — ter sterkte van ongeveer 250 eskadrons — geheel in eigen land remonteert.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Benoemd.

tot reserve-majoor bij de Intendance:

G. A. J. VAN DER HEIJDEN, gepensionneerd majoor-intendant N.I.L., 2 Juli;

tot reserve-officier van gezondheid der tweede klasse:

A. N. P. M. VERLINDEN, 22 Juni; S. J. DE VLETTER, 18 Juni; J. J. BLEEKER, 18 Juni; B. BOSCH, 18 Juni; N. F. BOL, 18 Juni; G. NIEUWENHUIS, 18 Juni; S. DRUKKER, 18 Juni; H. G. SMIT, 18 Juni; H. C. SCHROK, 18 Juni; H. E. ROMBOUTS, 12 Juli; G. OESEBURG, 12 Juli; J. C. DEELDER, 12 Juli; G. J. VAN LOOKEREN CAMPAGNE, 13 Juni;

tot reserve-officier-tandarts der tweede klasse:

J. L. GUDE, R. J. P. H. VAN DULKEN, J. N. VAN DE KLASHORST, allen 22 Juni;

tot reserve-militair-apotheker der tweede klasse:

T. J. BERENTS, reserve-eerste-luitenant 1 R.V.A.; Dr. E. H. VOGELENZANG, reserve-eerste-luitenant R.M.A.; E. E. J. LE GRAND, reserve-tweede-luitenant 3 R.I.; N. LAND, reserve-tweede-luitenant 2 R.V.A.; zulks onder gelijktijdig eervol ontslag uit hun tegenwoordige betrekking.

Bevorderd.

tot majoor: A. T. DUFOUR, kapitein 19 R.I., bij 17 R.I., 1 Juli;

tot reserve-majoor: F. TERSTEEGE, reserve-kapitein 14 R.I., 1 Juli;

tot eerste-luitenant: de tweede-luitenanten: J. J. WIJNSOUW, S.R.O.I., 3 Aug.; J. FLINK, S.R.O.I., 3 Aug.; W. FABER, op nonact. 3 Aug.; J. DEKNATEL, op nonact. 3 Aug.; A. L. VAN DEN BERGE, op nonact. 3 Aug.; H. P. ZIELSTRA, op nonact. 3 Aug.; D. C. DE VRIES, 1 R.I., 3 Aug.; K. J. H. POLL, op nonact. 3 Aug.; R. BATEN, op nonact. 3 Aug.; J. C. A. LANGEVELD, 17 R.I., 3 Aug.; K. TIMMERMAN, 20 R.I., 3 Aug.; W. C. H. VAN REEDE, 1 R.H., 3 Aug.

In actieven dienst hersteld.

eerste-luitenant J. HOLTRUST, bij 13 R.I., 1 Juli.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

majoor A. TUINMAN, van 17 R.I., overgeplaatst naar 7 R.I., 1 Juli;
 majoor T. S. ROOSEBOOM, van Staf Art., overgeplaatst naar R.K.A., 1 Aug.;
 majoor G. A. VAN HULSTIJN, van R.K.A., overgeplaatst naar 7 R.V.A., 1 Aug.;
 kapitein J. M. STEENBEEK, van Staf Inf. overgeplaatst naar 11 R.I., 16 Juli;
 kapitein J. D. VAN DEK WAALL, van 17 R.I., overgeplaatst naar 12 R.I., 1 Sept.;
 eerste-luitenant A. H. TRIPPLAAR, van 4 R.I., overgeplaatst naar K. Poltr.;
 eerste-luitenant B. A. SJOERDSMA, gedetacheerd bij R.Gr.;
 tweede-luitenant A. J. DE VRIES, van 4 R.V.A., gedetacheerd bij L.V.A., 28 Mei;
 tweede-luitenant F. G. VAN DITZHUIJZEN, van K.Lu.A., idem;
 tweede-luitenant C. J. M. NASS, van 11 R.I., idem;
 kapitein H. C. KLOPPENBURG, van R.W., benoemd tot adjudant Korps, 21 Juni.

Eervol ontslagen.

majoor D. BUIJS, van 7 R.I., 1 Juli;
 eerste-luitenant A. J. M. SWEENS, van 13 R.I., 5 Juni;
 reserve-dirigeerend officier van gezondheid der 2e klasse J. A. KOOPMANS, 15 September;
 reserve-officier van gezondheid der 1e klasse P. G. DE VOS, 13 Juni;
 reserve-kapitein F. G. J. MULDER, van 19 R.I., 2 Juli.

Decoratiën:

luitenant-kolonel C. W. VAN DOODEN, van Staf Genie, Officier in de Orde van Oranje-Nassau;
 reserve-luitenant-kolonel A. CAPTIJN, Officier in de Orde van Oranje-Nassau (bij bevordering);
 ritmeester D. VAN VOORST EVEKINK, van II R.H., Officier in de Orde van Polonia Restituta;

Overleden.

kolonel-titulair F. C. A. VAN DER MINNE, van Kon. Marech., 7 Juni;
 kapitein A. NOORDUYN, van R.K.A., 14 Juli;
 reserve-kapitein Ir. W. J. C. WAALKENS, van 2 R.V.A., 9 April;
 reserve-eerste-luitenant A. J. C. NUGTEREN, van R.G.Tr., 19 Maart.

UIT DE LEGERORDERS.

L.O. 1934 nr. 176. (Ministerieele kennisgeving van 28 Juni 1934, IIde Afd. B nr. 3).

ONDERSCHIEDINGSTEEKEN VAN HET NEDERL. ROODE KRUIS.

Krachtens verleende Koninklijke goedkeuring, mag de zilveren gesp met opschrift „XX”, ingesteld door het Hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis en toe te kennen aan hen, die 20 jaren en langer een functie in de vereeniging hebben bekleed, door militairen en door de leden van de transportcolonnes van het Nederlandsche Roode Kruis, in uniform, zoowel in als buiten dienst, worden gedragen.

Het onderscheidingsteeken wordt bevestigd op het lint van de bronzen draagmedaille van het Roode Kruis.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.**HET NIEUWE INFANTERIE-REGLEMENT.****II****DE ALGEMEENE INRICHTING VAN EEN HOOFDWEERSTANDSSTROOK.**

In het begin van den wereldoorlog was het *geweer* het hoofdvuurwapen der infanterie. Om aan een verdedigingsstelling een zoo groot mogelijk afstootend vermogen te geven, was het dus noodzakelijk een maximum aantal geweerdragenden, één man op den strekkenden pas, in één *tirailleurlinie* op te stellen. Om deze linie op kracht te hou-

den, d.w.z. de verliezen steeds zoo tijdig aan te vullen, dat het door de tirailleurlinie afgegeven vuur niet verzwakte, werden achter deze linie *ondersteuningstroepen* gereed gesteld. Als derde groep volgden de *reserves*, welke dienden om de verbruikte ondersteuningstroepen te vervangen. De afstand van de ondersteuningstroepen tot de tirailleurlinie bedroeg ± 50 m, de reserves stonden 200—300 m daarachter. Was de vijand tot 600—700 m genaderd, dan ontspon zich het vuurgevecht tusschen de beide infanterieën. Door het wegvoeren van dooden en gewonden en het inschuiven van nieuwe krachten trachtte men de verdedigende tirailleurlinie op sterkte te houden. Ging de aanvaller tot den stormloop over, dan sloten alle nog achtergehouden krachten in of kort achter de vuurlinie op, teneinde het vuur tot het uiterste maximum te verdichten. Gelukte het den vijand desondanks dit te doorschrijden, dan weerde ieder zich, op de hem aangewezen plaats, met het blanke wapen.

Deze wijze van verdedigen — de eenig mogelijke bij de toenmalige bewapening — had als groot nadeel, dat de verdedigingsstelling onhoudbaar werd, zoodra de tirailleurlinie ergens was doorbroken. Om hieraan tegemoet te komen, richtte men in de lijn van weerstand *steunpunten* in, dorpen, bosschen, hoogten, schansen, enz., welke naar alle zijden konden worden verdedigd en moesten beletten, dat de doorbroken tirailleurlinie door den tegenstander werd opgerold.

Toen in den herfst van 1914 de fronten verstarden vertoonden deze derhalve één loopgraaf, voor opstelling der tirailleurlinie, onderbroken door krachtig versterkte steunpunten.

Hiermede kon men den tegenstander het hoofd bieden tot de artillerie zoodanig in sterkte was toegenomen, dat de ééne uiteraard nauwkeurig bekende loopgraaf en de eveneens bekende steunpunten konden worden platgeschoten.

Teneinde niet alles op één kaart te zetten, ging men toen een tweede verdedigingslijn inrichten. Daar het aantal *mitrailleurs* intusschen aanmerkelijk was toegenomen, behoefde men de infanterie niet meer mannetje aan mannetje te zetten om vóór elk der verdedigingslijnen een voldoende vuurkracht te kunnen ontwikkelen. Nog later, toen ook de achter elkaar liggende loopgraven een te gemakkelijk doelwit voor de artillerie bleken te vormen, ging men er toe over de mitrailleurs in afzonderlijke nesten buiten de loopgraven op te stellen, doch zoodanig, dat zij hun vuur vóór de loopgraaf konden brengen. Naarmate het aantal mitrailleurs toenam, verplaatste het zwaartepunt der verdediging zich van de geweren naar eerstgenoemde wapenen en dienden de loopgraven niet meer in hoofdzaak voor het afgeven van vuur, doch voor het verkeer in de verdedigingsstelling.

Uit de liniaire opstelling was een schaakbordsgewijze *diepteopstelling* geworden. Aan steunpunten bestond daarbij uiteraard minder behoefte.

Het is deze opstelling, welke na den oorlog mede in onze voorschriften werd vastgelegd. Hoopte men eertijds de geheele vuurkracht in één lijn op, thans werd dikwerf tot het andere uiterste overgeslagen en ging men de beschikbare vuurorganen over een diepe terreinstrook uitzaaien, zooals de landbouwer het graan. Ook onze voorschriften gaven daartoe alle aanleiding. Tracht men zich uit de — voor wat betreft de verdediging niet meer toepasselijke — „*Aanwijzingen*” en de practijk van vele oefeningen een beeld te vormen van de normale opstelling van een regiment, dan komt men tot het volgende resultaat.

Strook der voorsectiën van de voorcompagnieën (diep 150 m);	
Open ruimte van ten hoogste 200 m;	
Strook der reserves van de voorcompagnieën (diep 150 m);	
Open ruimte;	} te zamen omstreeks 500 m;
Strook der bataljonsreserves;	
Open ruimte;	} te zamen omstreeks 500—1000 m.
Strook der regimentsreserves;	

Het is daarbij niet geheel duidelijk of de strooken van de bataljons- en de regimentsreserves zelf ook weer uiteenvallen, respectievelijk in twee en in vier sectiestrooken. Neemt men dit aan, dan zou een regiment in de hoofdweerstandsstrook worden opgesteld in 8 sectiestrooken. Heeft een regiment nu 2 voorbataljons, een voorbataljon 2 voorcompagnieën, één dezer voorcompagnieën 2 en één voorcompagnie 3 voorsectiën, dan zouden van de 72 lichte mitrailleurs waarover een regiment beschikt, er slechts 20 kunnen deelnemen aan het vuur vóór de frontlijn. Een en ander moge duidelijk maken, dat de vuurkracht der infanterie op deze wijze in hooge mate zou worden versnipperd. Daarbij komt nog het nadeel, dat de artillerie aan de verdediging van een op deze wijze met vuurorganen bezaaide hws. vrijwel niet kan deelnemen. Hiertoe is toch noodig een niet door eigen troepen bezette strook ter diepte van omstreeks 500 m. Een dergelijke strook vindt men in een hws. als vorenbedoeld nergens. Heeft de vijand

de frontlijn dus overschreden, dan zou de artillerie haar infanterie niet meer rechtstreeks kunnen steunen.

Van het woord *steunpunten* maakten onze voorschriften een kwistig gebruik. In de hoofdweerstandstrook groepeeren, blijkens de „*Aanwijzingen*”, alle reserves, te beginnen met de compagniereserves, zich in „steunpunten”. Een dergelijk aantal terreinvoorwerpen, geschikt om als steunpunt te worden ingericht, zal wel nergens zijn te vinden, zoodat deze z.g. steunpunten op dezen naam geen aanspraak kunnen maken. Indien men niets als steunpunten heeft, wat valt er dan trouwens te steunen?

Het nieuwe *Infanterie-reglement* heeft in dit alles ingrijpende wijzigingen gebracht, hetgeen bij de bestudeering der punten 113—123 duidelijk zal worden. Het vuur is samengevat in twee „vuurbanden”, elk ter diepte van minstens 500 m, aan de eigen zijde begrensd respectievelijk door de *frontlijn* en de *stoplijn*, welke kunnen worden verbonden door vuurbanden begrensd door *grendellijnen*. De vuurorganen, welke aan de samenstelling van één vuurband moeten deelnemen, zijn zoover in de diepte opgesteld als mogelijk is, zonder de uitvoering van hun taak in gevaar te brengen (vergelijk punt 115). Zijn de terreinsomstandigheden gunstig, laat de diepte der hws. (welke wordt bepaald door den D.C.) zulks toe en zijn voldoende troepen beschikbaar, dan kunnen ook tusschen den vuurband vóór de frontlijn (het stormvuur) en die vóór de stoplijn nog vuren worden gelegd. Men denke b.v. aan het geval, dat zich tusschen de strook der voorcompagnieën en het vuur vóór de stoplijn een beheerschende heuvel bevindt, welke toestaat het terrein ter weerszijden te flankeren. Bij de wijze van bezetten van een hws. volgens I.R. II A kunnen, behalve *alle* zware mitrailleurs en mortieren (punt 115), aan het stormvuur in normale omstandigheden — 3 voorbataljons, elk met 2 voorcompagnieën — deelnemen 48 van de 72 lichte mitrailleurs. Voorts is de artillerie in staat, na het doorbreken van de voorcompagnieën, haar vuur vóór de stoplijn en vóór eventueele grendellijnen te brengen. Aangezien het beginsel „aaneensluiting in de breedterichting” is gehuldigd (punt 121) is van steunpunten in de hws. geen sprake, al zullen uiteraard sommige terreingedeelten zich beter voor de verdediging leenen dan andere.

Aldus zijn de voordeelen van de moderne opstelling in de diepte behouden, de nadelen losgelaten. In een op dergelijke wijze georganiseerde stelling kan ook een overmachtigen tegenstander met vertrouwen het hoofd worden geboden.

V.I.S. X. LEGERING. INDEELING EN HOOFDZAKELIJKE INHOUD.

In het bijzonder wat de maatregelen in het belang van de hygiëne betreft, zijn in den laatsten oorlog zoodanige belangrijke ervaringen opgedaan, dat het noodig werd geacht de maatregelen, welke met het oog op de legering van troepen te velde door de verschillende wapens moeten worden getroffen, in een voorschrift vast te leggen.

Voor zoover de werkzaamheden in het belang van de legering en de verpleging van troepen te velde in het bijzonder behooren tot de taak van de pioniers, worden deze werkzaamheden behandeld in V.I.S., Aanhangel C, Bijzondere geniewerkzaamheden te velde. (Voor pioniers).

In V. I. S. X zijn vermeld alle werkzaamheden, welke kunnen voorkomen bij het inrichten van bivaks en van kampen, en voor de legering in bestaande gebouwen en in vaartuigen en welke door troepen te velde, zoo noodig terzijde gestaan door deskundig personeel, moeten worden verricht, alsmede de hulpmiddelen, welke daarbij door die troepen kunnen worden gebruikt. Door in elk afzonderlijk geval de meest gewenschte samenvoeging te zoeken van deze verschillende maatregelen, kan de oplossing worden verkregen, welke het best in overeenstemming is met de omstandigheden ter plaatse.

In verband hiermede zijn behandeld de *algemeene inrichting van bivaks en van kampen* de eischen waaraan het terrein moet voldoen, en de organisatie van de werkzaamheden, noodig voor de inrichting.

Betreffende de beschutting tegen het weder is aangegeven, hoe de legering kan geschieden met behulp van tentmaterieel, afdaken, barakken, bestaande gebouwen en vaartuigen.

Van de maatregelen ten behoeve van de verpleging en van de hygiëne is in de eerste plaats behandeld de watervoorziening, en wel:

de waterwinning tijdens marschen; in bivaks; kampen en kantonnementen; en tijdens gevechten; de zuivering van het water met eenvoudige hulpmiddelen; de uitdeeling van drinkwater, het inrichten van wasch- en badplaatsen, van drenkplaatsen voor paarden, enz.

Voorts is aangegeven, op welke wijze in bivaks, kampen en bestaande gebouwen keukens kunnen worden ingericht en hoe vuil en afvalstoffen kunnen worden verwijderd.

Ten slotte zijn behandeld de verlichting; de maatregelen tegen brand en waterbezwaar; en verschillende bijkomstige werkzaamheden als het maken van veldschilderhuizen, rakken, omheiningen, naam- en aanwijsborden, enz.

NIEUWE UITGAVEN

Taschenbuch der Luftflotten 1934. Uitg. J. F. LEHMANN'S Verlag, München. Prijs R. M. 10.—.

Het handige „zakboekje" (310 bladzijden) geeft ieder, die belang stelt in de ontwikkeling van de militaire- en burgerluchtvaart de gelegenheid de vorderingen in den bouw van vliegtuigen en motoren na te gaan.

Eenige honderden verschillende vliegtuigen (ook luchtschepen), benevens talrijke motoren worden aan de hand van overzichtelijke tabellen nader omschreven, terwijl de tekst wordt verduidelijkt door tal van foto's met korte onderschriften.

Het voornaamste gedeelte van het boek is gewijd aan de militaire toestellen, doch ook is een belangrijke plaats ingeruimd aan de handels-, verkeers- en sportvliegtuigen. Een beschrijving van eenige soorten zweefvliegtuigen en een adreslijst van de vliegtuig-fabrieken completeeren het interessante boekwerkje.

Het voornaamste uit den rijken inhoud zal hieronder in het kort worden behandeld.

1. Militaire vliegtuigen.

Vergelijkt men de uitgave 1933 met deze, dan blijkt dat in geen enkel land de neiging bestaat om op luchtvaartgebied te ontwapenen. Integendeel er bestaat een streven om het *bombardements-vliegtuig* — het steeds parate aanvalswapen bij uitnemendheid — in alle opzichten te volmaken. De max. snelheid (gemiddeld 240 km/u voor zware- en ruim 300 km/u voor lichte bombardeurs), het draagvermogen en de werkingsfeer nemen toe, de aerodynamische eigenschappen en de bewapening worden aanmerkelijk verbeterd.

Het blijkt, dat in het algemeen genomen, de bommenlast van vliegtuigen met een totaal gewicht (Fluggewicht) van 10 ton en meer voldoende is voor een gebruik op een operatietooneel van niet al te groote afmetingen.

Het plafond van dergelijke toestellen is echter nog veel te laag. Het blijft beneden 5.5 km. Zoo vervoert b.v. de Fransche bombardeur S.A.B. 21 2 ton bommen over 1000 km, heeft een max. snelheid van ± 220 km/u, doch een plafond van 5500 m.; de Italiaansche 3-motorige Caproni 95 (totaal 3000 pk) kan met een nuttige last van 2.5 ton en een actieradius van 1200 km slechts tot 5 km stijgen. Overdag kunnen dergelijke toestellen zich boven het gebied van een tegenstander, met moderne afweermiddelen bewapend, niet vertoonen. Zij moeten dus uitsluitend 's-nachts worden ingezet. En daar voorloopig een aanval in gesloten verband met dergelijke vliegtuigen alleen overdag uitvoerbaar is, kan de gevolgtrekking worden gemaakt, dat een werkelijk *beslissende* massale bomaanval met de tot heden geconstrueerde typen — nog afgezien van het beschikbare aantal — nog niet geheel uitvoerbaar is. Blijkbaar heeft de techniek het vraagstuk: een bombardeur te bouwen, welke naast een groote vervoercapaciteit ook een goed stijgvermogen en een hoog plafond bezit — welke laatste minstens even voorname performances zijn — nog niet bevredigend opgelost.

Ten aanzien van de *verkenningsvliegtuigen* e.d. (Arbeitsflugzeuge), valt te vermelden dat de snelheden zoodanig zijn toegenomen dat de gemiddelde max. snelheid op een hoogte van 3500—5000 m de 300 km/u reeds aanmerkelijk heeft overschreden. In dit opzicht komen onze CV verkenners, born 1927, still „flying" strong, een heel stuk achteraan. Hierbij is te bedenken, dat deze vliegtuigen ook als tweepersoonsjagers moeten worden gebruikt. Men begint meer aandacht te wijden aan het comfortabel inrichten van den cockpit van den waarnemer (mitrailleursschutter), teneinde hem zooveel mogelijk in de gelegenheid te stellen zijn mitrailleur(s) onder alle omstandigheden te bedienen, ondanks de groote snelheid en hem verder de uitvoering van de werkzaamheden, aan zijn opdracht verbonden, te vergemakkelijken. Op de blzn. 42, 71, 72, 126 en 142 zijn eenige constructies voor dit doel afgebeeld, in den vorm van een draaibaren koepel of een beweegbare doorzichtige overkapping. Het streven om naast een goed uitzicht en gunstige aerodynamische vormen een zoo groot mogelijk schootsveld te verkrijgen en doode hoeken weg te werken is algemeen te onderkennen (zie voor dit laatste blz. 71 — Bréguet 27 —, blz. 72 — Bréguet 41 — en blz. 91 — Potez 37 R 2 —).

Van de *jachtvliegtuigen* valt te vermelden, dat bijna uitsluitend lichte gevechtsvliegtuigen, voornamelijk eenzitters worden geconstrueerd. De max. snelheid neemt enorm toe en passeert reeds 400 km/u (Engeland: Hawker Super-Fury, Polen: P.Z.L. 24). Ook zijn eenige soorten tweezitters vermeld. Zware gevechtsvliegtuigen (multiplaces de combat), welke voor den inbouw van een krachtige bewapening geschikt zijn en over een werkingsfeer, voldoende voor een vervolging over grooten afstand, beschikken, bestaan voorloopig nog als prototype bij de Fransche luchtmacht (blzn. 68, 72, 95).

2. *Burgerluchtvaart.*

Voor al bij de burgerluchtvaart zijn groote vorderingen te vermelden. Het streven om die eigenschap van het vliegtuig, welke oorzaak is, dat het ieder ander vervoermiddel overtreft — de snelheid — op te voeren komt vooral in 1933/1934 tot uiting. Men is hierin uitnemend geslaagd. Werd korten tijd geleden een kruissnelheid (Reisegeschwindigkeit) van 200 km/u (max. snelheid 230 km/u) als een buitengewone prestatie aangemerkt, thans zijn er vliegtuigen, welke een kruissnelheid van ruim 300 km/u (max. snelheid \pm 360 km/u) bereiken.

Het Duitsche verkeersvliegtuig Heinkel He 70 A kan met 5 passagiers en een totaal gewicht van 3.35 ton een max. snelheid van 377 km/u bereiken; de Lockheed „Orion” (U.S.A.) met 6 passagiers, bij een totaal gewicht van 2.3 ton, 360 km/u.

Met dergelijke toestellen kan een snelverkeer worden georganiseerd, waarbij het loonnend wordt om op groote afstanden het vliegtuig inplaats van de aan de aarde gebonden verkeersmiddelen te benutten. Zij worden voorloopig in Amerika, Deutschland en Nederland (Pander „Postjager”, Fokker F XX) gebouwd, waarbij de industrie in eerstgenoemd land den toon aangeeft. Dergelijke toestellen vertoonen een zeer gunstigen verrijfden aerodynamischen vorm en bezitten zonder uitzondering intrekbare landingsgestellen.

3. *Motoren.*

Zooals reeds in de laatste jaren het geval was, houdt de bouw van luchtgekoelde ster-motoren gelijken tred met dien van watergekoelde motoren, waarbij de cylinders in een rij zijn geplaatst; beide met een top-prestatie tot \pm 1000 pk. Ook wordt — voornamelijk in Deutschland — de ruwoliev-motor met haar, voor militaire doeleinden zoo belangrijke eigenschappen (onbrandbaarheid, gering brandstofverbruik: voor eenzelfde afstand dus minder brandstof en groter bommenlast), steeds meer toegepast.

Wij kunnen ieder, die belang stelt in de vooruitgang op luchtvaartgebied en op de hoogte wil blijven van de verschillende soorten vliegtuigen en hun ontwikkelingsmogelijkheden, dit boek ter bestudeering aanbevelen.

v. R.

De Koninklijke Landmacht. 25 gekleurde briefkaarten van de Koninklijke Landmacht naar origineele teekeningen van VAN OORSCHOT. Uitgave: Gebroeders van Cleef te 's-Gravenhage. Prijs in map f 1,20.

Een waarlijk zeldzame verrassing voor ons leger, deze 25 prentbriefkaarten, die getuigen van de begaafde artisticeit van den teekenaar. De mooie kleurendruk, de levendigheid van de beelden, zoowel van man als paard maken deze serie tot een goed geheel. In het bijzonder deden deze briefkaarten ons denken aan den helaas overleden schilder HOYNCK VAN PAPENDRECHT, den uitbeelder van militaire tafreelen bij uitnemendheid, wiens oeuvres altijd militair volkomen juist waren, precies „model”.

Hoeveel waardeering wij nu voor het kunstzinnige van deze briefkaarten hebben, tot onze groote spijt moeten wij er eenige onjuistheden op constateeren, in houding en uitrusting der geteekende militairen, b.v. een onderofficier der Genie op de plaats rust staande tegenover een kapitein, al komt het natuurlijk voor, dat een kapitein aan een onderofficier met wien hij praat, toestaat op de plaats rust te gaan staan. Voorts is het jammer voor het zoo mooie plaatje van den Ritmeester met ordonnans en trompetter, dat de Ritmeester is afgebeeld — in strijd met de voorschriften — met karwats en buitenmodel hoofstel en dat zoowel trompetter als ordonnans ongewapend zijn, dat een officier en onderofficier worden afgebeeld met de handen in de broekzakken, dat een soldaat met de voor hem in dienst afgeschafte képi wordt geteekend en dat onderofficieren in een café of cantine geteekend worden met de képi op.

Het aangespannen stuk van 7 Veld is zeer bijzonder geslaagd, zoomede de cadetten voor de poort van de K.M.A., de zware mitrailleurs en den officier van K.R.A. met zijn collega van de Veld. Ook de afbeeldingen van officieren van R.Gr. en R. J. verdienen bijzondere waardeering.

P.

Brochure Luchtbescherming, door P. H. A. DE RIDDER, Luitenant-Generaal b.d. Uitg. vanwege de Studievereeniging voor Luchtbescherming, bij N. Samson N.V., Alphen a.d. Rijn.

Schrijver geeft in drie hoofdstukken, *organisatie, verduistering en alarmeering*, tal van behartenswaardige wenken, welke vooral zoo belangrijk en doeltreffend zijn, omdat zij op praktische ervaring berusten. De brochure is te beschouwen als een praktische aanvulling van den Leidraad Luchtbeschermingsdienst, waarin algemeene aanwijzingen worden gegeven, doch in welk boekwerk niet in bijzonderheden wordt afgedaald. Nu de organisatie van den luchtbeschermingsdienst nagenoeg overal — behalve in de groote steden en in het Noorden des lands — met kracht en — gezien de talrijke oefeningen — ook met succes wordt ter hand genomen, is een dergelijk boekje van groote waarde. Het mag in dezen overgangstijd, nu vele gemeenten — in afwachting van de wet op de luchtbescherming — met ijver beginnen, in geen enkel gemeente-archief of beter gezegd, op geen enkel bureau van het Hoofd van den luchtbeschermingsdienst, ontbreken.

Na een voorwoord van den Minister van Binnenlandsche Zaken en een voorbericht van het bestuur van de Studievereeniging, welke bericht, dat deze brochure te beschouwen is als eerste van een reeks geschriften op dit gebied, volgt het hoofdstuk.

Organisatie.

Na een korte beschrijving van het beginstadium van den lbd. wordt de rangschikking van de verschillende gemeenten in de z.g. „gevarenklassen” behandeld en met tal van voorbeelden toegelicht, waarna het personeelsvraagstuk een beurt krijgt. Alle burgemeesters en hoofden lbd. kunnen voor deze wenken dankbaar zijn, want bij herhaling blijkt, hoe moeilijk het is om de ploegen op sterkte te brengen. Schrijver deelt mede, dat hem uit ervaring is gebleken, hoe zich na ijverige propaganda in de een of andere gemeente meestal voldoende vrijwilligers aanmelden om daarmede de kern te vormen van een *plaatselijke „Vereeniging voor Luchtbescherming”*. Het denkbeeld om dergelijke vereenigingen op te richten is alleszins toe te juichen. In meerdere gemeenten zijn zij reeds gesticht met een zeer bevredigend ledental. Een duidelijk overzicht van de in-deeling van het personeel in ploegen en een opsomming van het talrijke materieel, alsmede op welke wijze dit te verkrijgen, te onderhouden en in te deelen is, ontbreekt niet. In het bijzonder wijs ik op het vermelde omtrent gasmaskers, beschermende kleding, chemicaliën en benzine. De verhouding tusschen rijk en gemeenten is bij „geldmiddelen” nader omschreven.

Verduistering.

Ook dit probleem, dat eigenlijk nog in alle gemeenten, met hun verschillende wijzen van verlichting, moet worden opgelost en vele hoofden lbd. slapeloze nachten (ondanks verduistering) bezorgt, wordt aan een diepgaand onderzoek onderworpen. Duidelijk worden de begrippen „beperkte-” en „totale” verduistering uitgelegd en zoowel voor het platteland als voor de groote centra praktische wenken gegeven. Aangezien de verduistering het beste middel is om de kans op luchtaanvallen te beperken en tevens staat of valt met of zonder de medewerking van de geheele bevolking — te wier bate de lbd. eigenlijk geheel is ontworpen — wordt de bestudeering van dit hoofdstuk in het bijzonder aanbevolen.

Alarmeering.

De ingewijde weet van welk belang een tijdige alarmeering is en dat de organisatie van den nog al ingewikkelden waarschuwingdienst eigenaardige bezwaren met zich medebrengt. Schrijver geeft een overzicht van de verschillende fasen van den alarmeeringdienst en bespreekt uitvoerig de alarmeeringmiddelen, o.a. aan welke eischen zij moeten voldoen en hoe zij moeten worden beproefd. Hij houdt een betoog over de toenemende snelheid van de vliegtuigen, welke in verband met de geringe diepte van het land dwingt tot een zeer vroegtijdige alarmeering over te gaan. Dit zou naar mijn meening kunnen geschieden door het systeem van de z.g. *gedetacheerde uitkijkposten*. De gemeenten, in de eerste plaats die, welke nabij de grens zijn gelegen, richten in naburige gemeenten met eigen personeel en middelen uitkijkposten in op een zoodanigen afstand van de kom der eigen gemeenten, dat nog tijdig gealarmeerd kan worden. Met een uitkijk- of luisterdienst *in* de gemeente kan niet meer worden volstaan.

Moge de brochure, welke kosteloos aan de leden der Studievereeniging wordt toegezonden en overigens voor den prijs van f 0.50 is te verkrijgen, een breeden lezerskring vinden.

De beginselen der natuurlijke rijkunst. Uit het Italiaansch van Kolonel R. UBERTALLI, door J. M. SPIES—IMMINK. Uitgave van Stockum, den Haag 1934. Prijs f 2.75.

Hoe zal dit boek ontvangen worden, zal het veel gelezen worden en door wie? Ziedaar drie zeer natuurlijke vragen, maar die bij de verschijning van dit boek juist bijzonder belangrijk zijn. Zij, die de ontwikkeling van de rijkunst in ons leger van nabij hebben meegemaakt, die de talrijke discussie's, proeven, demonstraties, lessen, enz. hebben meegemaakt, die het voorschrift paardrijden met de daarbij behorende handleiding naar letter en geest hebben leeren kennen, zij staan ten opzichte van de z.g. „*Italiaansche methode*” of, zooals zij zichzelf aankondigt, „*de natuurlijke rijkunst*” in twee scherp gescheiden kampen tegenover elkaar. Is het de sinds het bestaan der menschheid geldende tegenstelling van behoudendheid en vooruitstrevendheid, van de jeugd die iets nieuws wil, tegenover de ouderen die zoo gaarne aan het eenmaal gevestigde, aan het als *goed* bewezene, willen vasthouden? Spelen hier psychologische gronden een rol in het onderbewustzijn van hen, die de Italiaansche methode niet willen aanvaarden, die het goede er niet van willen zien? Wij matigen ons hier geen oordeel aan, omdat wij leerden dat het oordeel over een nieuwe methode zoo heel dikwijls hoofdzakelijk afhankelijk was van het kunnen, begrijpen, beheerschen van de oude methode. En dan komen nog de individueele factoren, waarvan wij de voornaamste al noemden, conservatisme of vooruitstrevendheid, met anderen als koppigheid, zelfingenomenheid, invloed van vroegere leermeesters, enz.

In de door al deze factoren min of meer beïnvloedde geestesgesteldheid van onze tegenwoordige ruiters (in het bijzonder de officieren der bereden wapens) zal door een boek, als het hier bedoelde, onmogelijk verandering kunnen worden gebracht.

Toch is het toe te juichen, dat de zoo uiterst geringe rijkunstige Nederlandsche literatuur met dit werkje is verrijkt.

Om het goed te kunnen lezen is het beslist noodzakelijk, zelf de noodige ervaring op rijkunstig gebied te hebben opgedaan en zich bij iedere keer, dat men rijdt, aan een strenge zelfcontrole te onderwerpen. Het lezen van het onderwerpelijke boek wordt door den stijl onmiskenbaar bemoeilijkt. Blijkens een voorwoord van de vertaalster hebben de beide groote kenners van de Italiaansche methode de ritmeester b. d. TREFFERS en ritmeester G. P. DE KRUYFF de vertaalster terzijde gestaan. Toch moest met de grootste voorzichtigheid en nauwgezetheid van het Italiaansch in het Nederlandsch overgezet worden, wat schade moest doen aan de Nederlandsche taal.

De welwillende, begrijpende lezer zal zeker over deze moeilijkheden heen komen.

Inhoud en titel van dit werk dekken elkaar niet volkomen. Feitelijk is het werk niet anders dan een soort voorschrift met verklaringen voor de rijkunstige opleiding van een klasse recruten van het Italiaansche leger, maar om die opleiding te doen slagen zijn de grondbeginselen dan ook zéér grondig en vooral eenvoudig helder verklaard. Bevatte het boekje alleen een opleidingsstelsel voor recruten, dan was het feitelijk onze plicht er niet de minste notitie van te nemen, er althans *niets* uit over te nemen, daar wij slechts *ons* voorschrift hebben te volgen en niets anders. Voor iederen individueelen ruiters, die meent dat hij *het volmaakte nog niet bereikt heeft*, bevat dit boekje, mits elken dag aan de praktijk getoetst, veel waardevols — en daarom alleen al hopen wij, dat het gelezen en ook gewaardeerd zal worden door al die ruiters die „rijden” en zich niet alleen „laten rijden”. Maar zelfs voor den instructeur, die aan de recruten les moet geven, bevat dit boek talrijke, kleine uitmuntende aanwijzingen, die hij gaarne, zonder ook maar een oogenblik van zijn voorschrift af te wijken, in de praktijk zal brengen.

Speciaal vermelden wij uit dit boek de nagedachtenis gewijd aan „Den Meester” *Caprilli*. Als een der beste hoofdstukken, dat wij gaarne gelezen zouden weten door *iedereen* die paard rijdt, noemen wij nog het laatste: „*Aanleuning*”.

P.

UIT DE VAKPERS

DE ROL VAN DE PERMANENTE VERSTERKINGEN AAN DE TAGLIAMENTO.

Majoor d. R. WALTHER HEIJENDORFF geeft in een korte, doch zeer duidelijke studie de geschiedenis van deze permanente verdedigingslinie gedurende den wereldoorlog en trekt enkele zeer belangrijke conclusies ten aanzien van de waarde van vóór 1914 gebouwde forten.

De verdedigingswerken waren met groote kosten tusschen 1911 en 1914 aangelegd met een tweeledig doel, n.l.

- 1°. een eventueelen inval van O.H. troepen zoo dicht mogelijk bij de grens te stuiten,
- 2°. het deboucheeren van het Italiaansche leger in Oostelijke richting mogelijk te maken.

Zij bestonden uit een tweetal in de laagvlakte van Friuli gelegen bruggenhoofden (Latisana en Codroipo) en een meer Noordelijk in het bergterrein gelegen complex van versterkingen, t.w. een aantal sperwerken om de rivierdalen te beheerschen en een daarvóór gelegen groot bruggenhoofd, van waaruit men een in de laagvlakte opmarcheerenden tegenstander in de rechterflank kon stooten.

Merkwaardig is, dat de aanleg dezer versterkingen de directe aanleiding is geweest voor de O.H. legerleiding om de befaamde 30,5 cm. motormortieren in te voeren.

De bewapening der linie bestond in 1914 uit 116 kanonnen van 15 cm (waarvan 58 oudere), 4 van 12 cm en 75 veldkanonnen.

Toen in 1915 Italië aan O.H. den oorlog verklaarde, zijn deze vuurmonden mobiel gemaakt en aan het veldleger toegevoegd. Hiervoor waren drie redenen:

- 1°. het feit, dat het veldleger een te zwakke middelbare artillerie had;
- 2°. de gedachte, dat de verdedigingswerken toch niet tegen het moderne vuur van 30,5 cm Mr. bestand zouden zijn;
- 3°. omdat de kans, dat het O.H. leger tot het offensief zou overgaan, uitermate klein was.

Ongetwijfeld was deze handelwijze *toen* juist. Later evenwel, toen de artillerie van het veldleger was vertwaalfvoudigd, heeft men verzuimd aan de ontwapende Tagliamento-werken de kanonnen weer terug te geven.

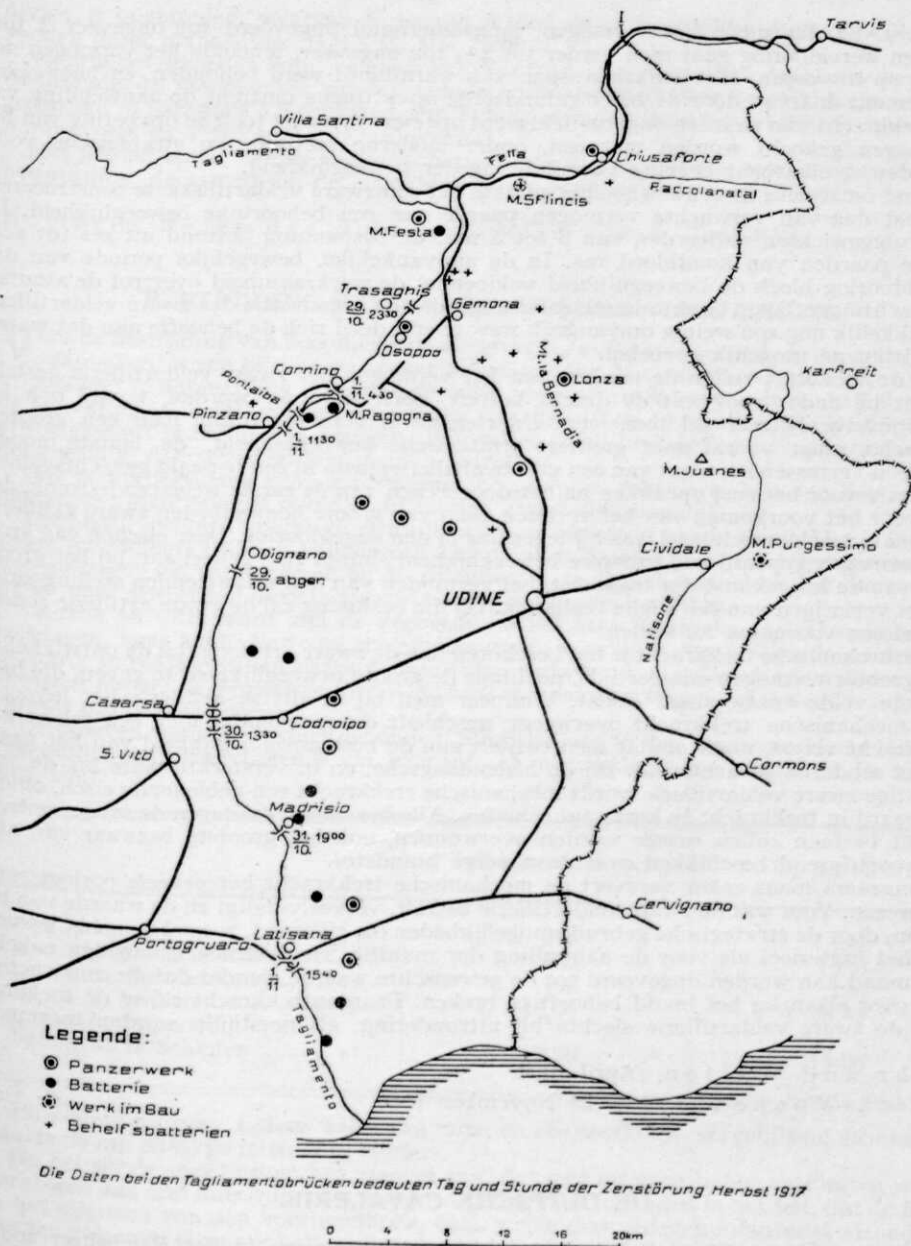
In October 1917 doorbraken Duitsche en O.H. troepen, zijde aan zijde, de Italiaansche stellingen bij Karfreit; het Italiaansche front stortte ineen en een *sauve-qui-peut* volgde naar de Tagliamento-overgangen.

De schrijver beschrijft het verloop dezer gebeurtenissen en toont overtuigend aan, dat de enkele werken, die nog wél bewapend waren, de vijandelijke vervolging inderdaad krachtig hebben weten te remmen.

De Italiaansche legerleiding heeft de bruggenhoofden vóór de Tagliamento nog wel door troepen doen bezetten, doch het gemis aan de artillerie in de forten en pantserbatterijen deed de verdediging falen.

Evenals de geschiedenis van de vesting Boekarest leert deze studie, dat het zeer gevaarlijk kan zijn om permanente versterkingen, gelegen achter het Veldleger, al te zeer te ontwapenen, vooral ten aanzien van de artillerie.

Voorts kan er de conclusie uit worden getrokken, dat ook hier weer is gebleken, dat de oorlogsmentaliteit ten aanzien van de onwaarde van permanente versterkingen niet juist is geweest.

BEWEEGLIJKHEID DER ZWARE ARTILLERIE.

Voor elke geschutconstructie moet een compromis gesloten worden tusschen beweeglijkheid en vermogen. Daarbij moet worden vooropgesteld dat het vermogen hoofdzaak is, en de beweeglijkheid gelegenheid moet geven, dat vermogen op de gewenschte plaats en tijd te gebruiken.

Bij de divisie-artillerie heeft het vraagstuk nooit onoverkomelijke moeilijkheden opgeleverd. Gedurende het verloop van de 19e eeuw werd het toelaatbaar geachte voertuig-

gewicht, en daarmee het vermogen, langzamerhand opgevoerd tot ongeveer 2 ton; na den wereldoorlog gaat men verder tot 2½ ton ongeveer, teneinde het vermogen nog meer op te voeren. Het geijkte zesspan van warmbloed werd behouden, en hoewel het rendement daarvan door de beter gefundeerde opvattingen omtrent de aanwending van de trekkracht van paarden ongetwijfeld werd opgevoerd, moest toch de opvoering van het vermogen gekocht worden met een, onder moderne tactische en strategische voorwaarden, toelaatbaar geachte vermindering der beweeglijkheid.

Eerst omstreeks de eeuwswisseling gelukte het een zware veldartillerie te construeeren, die het daarvan verwachte vermogen paarde aan een behoorlijke beweeglijkheid. De voertuiggewichten varieerden van 3 tot 5 ton, de bespanning bestond uit zes tot acht zware paarden van koudbloed ras. In de aanvankelijke, bewegelijke periode van den wereldoorlog bleek de beweeglijkheid voldoende; de werkzaamheid overtrof de stoutste verwachtingen. Diep betreurde men allerwege, dat de organisatie over zware veldartillerie betrekkelijk nog zoo weinig omvangrijk was; overal deed zich de behoefte aan dat wapen zoo dringend mogelijk gevoelen.

In de toekomst zullen de eischen aan het vermogen der zware veldartillerie gesteld, in het bijzonder voor wat de dracht betreft, noch zwaarder worden, terwijl ook het munitieverbruik zeer zal toenemen. Daartegenover staat de drang naar een grootere tactische, maar vooral naar grootere strategische beweeglijkheid, de laatste noodig voor een verrassenden inzet van een groote artilleriemassa in een bepaald gevechtsgebied, de eerste voor het snel oprukken na het doorbreken van de eerste weerstandsstrook, dan wel voor het voorkomen van het verloren gaan van groote hoeveelheden zware artillerie, dat een typisch verschijnsel was bij tegenslag in den wereldoorlog. Deze eischen van grooter vermogen gepaard aan grootere beweeglijkheid sluiten zich geheel aan bij het groote doel van de krijgskunst der toekomst, het vermijden van den uitputtenden stellingoorlog en het verkrijgen van een snelle beslissing. Bij die beslissing zal de zware artillerie zonder twijfel een voorname rol spelen.

De mechanische trekkracht is het beschoren aan de zware artillerie, bij de ontwikkeling van grooter vermogen dan eertijds, nochtans de groote beweeglijkheid te geven, die haar taak te velde onafwijsbaar eischt. Wanneer men bij de divisie-artillerie het invoeren van mechanische trekkracht overweegt, geschiedt dit niet omdat men een tekort aan trekkracht vreest, maar omdat men twijfelt aan de bestaansmogelijkheid van het paard op het moderne gevechtveld. Bij de hedendaagsche, en in versterkte mate bij de toekomstige zware veldartillerie wordt mechanische trekkracht een gebiedende eisch, omdat het paard in trekkracht te kort gaat schieten. Alle bezwaren, die tegen de moderne trekkracht bestaan zullen *moeten* worden overwonnen, ook het grootste bezwaar van alle, het voortdurend beschikken over de noodige brandstof.

Langzaam maar zeker verovert de mechanische trekkracht het geheele oorlogstransportwezen. Voor wat de zware veldartillerie betreft, verveelvoudigt zij de waarde van het wapen, door de strategische gebruiksmogelijkheden die zij opent, zoowel voor het vervoer van het materieel als voor de aanvulling der munitie. Het vermogen van den enkelen vuurmond kan worden opgevoerd tot de gewenschte waarde, zonder dat de constructeur zich over elken kg het hoofd behoeft te breken. Paardentrekkracht zal in de toekomst voor de zware veldartillerie slechts bij uitzondering, als noodhulp worden toegepast.

Wehr und Waffen, April 1934.

Militär-Wochenblatt, 25 November 1933.

A. E.

DE DUITSCHE CAVALERIE.

Luitenant DINJEART geeft een overzicht van de cavalerie in het Reichsheer zooals deze thans is georganiseerd, n.l. de Legercavalerie (3 cavaleriedivisiën à staf, 6 regimenten en 1 afd. art. à 3.batterijen à 4 stukken) en de Divisie cavalerie (een eskadron bij ieder der 7 infanteriedivisiën). Volgens het Verdrag van Versailles mag de Duitse cavalerie organiek niet bezitten: zware artillerie, luchtdoelgeschut, vliegtuigen, vechtwagens, pantserwagens, infanteriegeschut, lichte mitrailleurs, verbindingsafdeelingen en pioniers.

Führung und Gefecht geeft echter een voorbeeld van een moderne cavaleriedivisie, zooals deze volgens de Duitse opvattingen georganiseerd zou moeten zijn. Bij kader oefeningen en bij oefeningen op de kaart wordt met deze moderne divisie gewerkt, terwijl bij de herfstmanoeuvres van 1932 een voor deze gelegenheid gevormde moderne cavalerie-

divisie is opgetreden, waarvan S. in zijn artikel de samenstelling geeft. (Zie voor een verslag dezer manoeuvres B.B.S.M. Mei 1933).

Wielrijders-eenheden zijn volgens het Verdrag van Versailles eveneens verboden. Gedurende de manoeuvres worden echter wielrijdersformaties opgericht, meestal gegroepeerd in bataljons à 3 compagnieën, 1 comp. zware mitrailleurs, 1 detachement lichte mijnwerpers en 1 peloton anti-tankgeschut.

Het artikel bevat verder gegevens betreffende de recruiteering van het personeel, de bewapening, de uitrusting, de bepakkings- en de rangindeeling.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, Juni 1934.

Bx.

BESTRIJDING VAN LAAGVLIEGENDE VLIEGTUIGEN.

Voor de bestrijding van laagvliegende vliegtuigen, welke troepen- of voertuigencolonne aanvallen, is een bijzondere afweertactiek noodig. Luchtdoelartillerie komt hiervoor vrijwel niet in aanmerking, daar de aanvaller zeer verrassend optreedt en de tijd, waarin de aanval plaats heeft (volgens ervaringen tusschen 10 en 40 seconden) te kort is om het afweergeschut in stelling te brengen. Bovendien is bij beschieting het gevaar lang niet denkbeeldig, dat neventroepen worden getroffen.

Ook jachtvliegtuigen kunnen op geringe hoogte geen gebruik maken van hun aanvalskracht, het luchtgevecht is zóó dicht bij den grond niet mogelijk.

Tot heden kwamen vooral de mitrailleurs voor afweer in aanmerking. Het is mogelijk zware mitrailleurs (tot een kaliber van 13 mm en hooger), van bijzondere affuiten voorzien en steeds tot vuren gereed bij de colonnes in te deelen, om den zeer korten tijd, welke voor afweer ten dienste staat, volledig te kunnen benutten.

Leerrijk en interessant zijn de gegevens bij het Amerikaansche en Italiaansche leger verkregen, naar aanleiding van schietoefeningen, waarbij op laagvliegende doelen werd gevraagd. In beide gevallen waren de resultaten verrassend; *niet door de mitrailleurs werden de meeste treffers en -procentsgewijze — de beste resultaten verkregen, maar door de infanterie, vurende met gewone geweren!*

De proeven werden als volgt gehouden. Sleepschijven in den vorm van kleine ballonnetjes werden door laagvliegende vln. over inf.- en mitr.-afdeelingen getrokken. De uitkomsten zijn:

	bij mitr.vuur:	bij inf.vuur:
aantal sleepschijven	216	132
„ afgegeven schoten	12430	1950
„ getroffen ballons	105	130
„ % treffers	48.61	98.49
„ schoten, noodig om een ballon af te schieten	118.38	15.06

Bij andere proeven, tijdens welke één mitr. en één sectie inf. vergelijkend schoten, behaalde de inf. 33%, de mitr. 18% treffers.

Op het eerste gezicht doet het vreemd aan, dat met inf.vuur betere resultaten werden verkregen dan met mitr.vuur. De verklaring hiervan is te vinden in het feit, dat de fouten in het schatten van den voorhoudhoek, enz., welke door iederen infanterist afzonderlijk worden gemaakt, elkaar opheffen, waardoor een veel gunstiger bundel ontstaat dan bij den mitr., waar zulks niet het geval is.

De proeven hebben verder bewezen, dat *de trefkans op vliegtuigen het grootst is op een hoogte van 500—600 m.* Bij „prikken” tot 10 m hoogte boven den troep is de kans om te worden getroffen veel geringer en des te minder, naarmate verrassender wordt opgetreden. Dit laatste kan op geringe hoogte het best plaats vinden door de mogelijkheid, gebruik te maken van allerlei terreinvoorwerpen. (Vergelijk het gestelde in punt 125 V. Luchtstr. kr. en op blz. 558/559 M.S. 1933).

Militär Wochenblatt No. 34 van 1934.

v. R.

DE NIEUWSTE OORLOGSERVARINGEN.

Een der voormalige Duitsche officieren, die thans in het leger van *Bolivia* strijden heeft omtrent den hardnekkigen strijd tusschen dit land in *Paraguay* enkele ervaringen gepubliceerd. Deze geven een indruk van de felheid en moorddadigheid waarmede daar wordt gevochten. Het oorlogstoooneel — de *Chaco* — is een boschrijke vlakte, gedeeltelijk begroeid met dichte doornige wouden, gedeeltelijk meer open met slechts hier en daar boomgroepen en boschjes. Ondanks talrijke plassen en moerassen, heerscht in sommige tijden van het jaar groote droogte en zelfs maandenlang watergebrek. De temperatuursverschillen zijn groot, overdag tropische hitte en 's nachts in den winter lichte vorst. Het geheele gebied is dun bevolkt, met weinig wegen, kunstwegen en spoorbanen ontbreken geheel. De in courantenberichten dikwijls genoemde „forten” waren oorspronkelijk eenvoudige blokhuzen met een draadhindernis er omheen, welke eerst langzamerhand door het aanleggen van loopgraven, het maken van schootsveld, enz. meer en meer zijn versterkt. Zeer ongunstig zijn de gezondheidstoestanden. Het klimaat begunstigt tal van ziekten, de insectenplaag is buitengewoon hinderlijk.

De verhoudingen zijn dus wel geheel anders als op een West-Europeesch oorlogstoooneel. Toch zijn de beschreven ervaringen voor ons niet zonder belang, in het bijzonder hetgeen schrijver vertelt omtrent den *slag bij Nanawa* op 4 Juli 1933. Hier deden de Bolivianen een aanval op een veldstelling van de Paraguaysche troepen. De aanvallende infanterie werd gesteund door 25 stukken geschut, 12 mijnwerpers en een sectie vechtwagens. Na hardnekkigen strijd werd de aanval afgeslagen, waaromtrent schrijver zegt: „De afweerkraft van de Paraguaysche mitrailleurs was zóó groot, dat de geringe hoeveelheid geschut, mijnwerpers en vechtwagens waarover de aanvaller beschikte niet in staat was den weerstand te breken”. Een bevestiging dus van de lessen uit den Wereldoorlog omtrent het geweldige afstootende vermogen van mitrailleurs, welke lessen in onze Gevechtshandleiding en thans ook in ons nieuwe Infanterie-reglement zijn verwerkt.

Militär Wochenblatt, 1934 nr. 40.

C.

PANTSERGLAS.

Het verschil tusschen pantserglas en het bekende veiligheidsglas, dat in de moderne automobielkoetswerken veel wordt toegepast, is slechts graadueel. Het veiligheidsglas bestaat uit twee glasplaten met een organische tusschenlaag; bij pantserglas is het aantal glasplaten 3, 5 of meer, waarbij de middelste plaat het dikst is. De meest voorkomende totale dikte varieert van 18—24 mm, waarvan 12—15 mm voor de middelste plaat. Beschiet men een dergelijke pantserglasplaat met projectielen van geweerkaliber, dan worden hoogstens één of twee glasplaten doorboord, terwijl een groot of zelfs het grootste deel van het arbeidsvermogen in het trefpunt voor de vernieling van het projectiel gebruikt wordt, welk effect uit trillingsverschijnselen schijnt te kunnen worden verklaard.

Meestal geschiedt de vervaardiging met spiegelglas, althans voor de middelste plaat, terwijl voor de organische tusschenlaag b.v. celluloid of acetylcellulose worden gebruikt. De afmetingen worden klein gehouden; grootere ruiten worden uit kleine pantserglasplaten opgebouwd, zoodat bij beschadiging slechts een klein deel behoeft te worden vervangen, hetgeen met het oog op den prijs van belang is.

Het pantserglas vindt toepassing op oorlogsschepen, vechtwagens en pantserauto's voor politie en leger; voorts ook voor loketten van banken, postkantoren, stations enz.

F. OHL geeft eenige voorbeelden van het weerstandsvermogen van dergelijk glas. Zoo werd een pantserruit met celluloid tusschenlaag, met een totale dikte van 20 mm op 6 m afstand beschoten met een „Calt” pistool, kaliber 45. Het glas bestond uit drie platen; slechts de eerste glasplaat en de eerste tusschenlaag werden doorboord. Pantserglas van 22 mm totale dikte, zoowel met celluloid als met acetylcellulose tusschenlagen werd niet doorboord bij beschieting op 5 m afstand met een pistool van 7.65 mm kaliber, projectielgewicht 5 g., $V_0 = 350$ m/sec. Merkwaardig is dat bij het beschieten met projectielen met stalen kern niet slechts de mantel geheel vernield wordt, maar dikwijls ook de stalen kern in kleine stukken uiteenvalt.

Van belang is ook de doorzichtigheid; deze is bij acetylcellulose beter dan bij celluloid als tusschenlaag, evenals, schoon in geringe mate, het weerstandsvermogen. Andere stoffen voor tusschenlagen zijn in beproeving en beloven nog betere uitkomsten.

Zeitschrift für das gesamte Schiesz und Sprengstoffwesen, April 1934.

A. E.

DE UNIFORM VAN DEN RIJKSWEER.

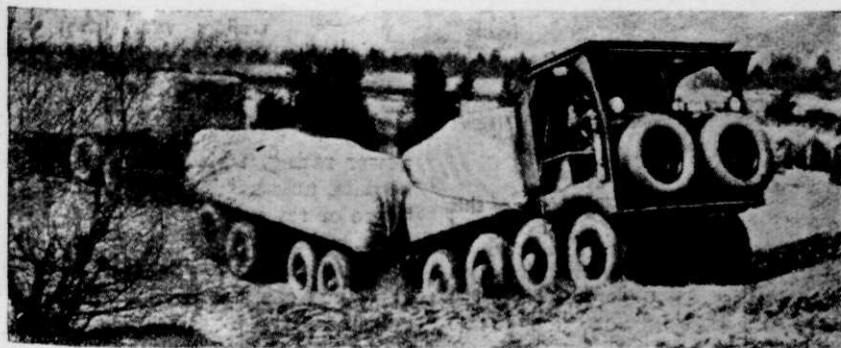
De Rijksweersoldaat heeft een nieuwe veldmuts gekregen, waarvan de zijkleppen, evenals zulks bij onze nieuwe veldmuts het geval is, bij strenge koude over de ooren kunnen worden neergeslagen.

Bijstaande foto's toonen de Duitsche soldaat in uitgangstenu, veldtenu en veldtenu zonder uitrusting met veldmuts.

Militär Wochenblatt, 1934, nr. 40.

C.

HET VERPLAATSEN VAN ZWARE LASTEN DOOR HET TERREIN

Sinds eenige jaren doet zich de behoefte gevoelen aan een motorvoertuig dat:

a. zich met *grote snelheid* over onverharde wegen kan voortbewegen en
b. tevens in staat is zich over *ongelijk terrein* te verplaatsen, zonder schade voor het materieel.

Hiervoor is het noodzakelijk, dat

A. de *koeling* perfect is.

B. de *wieldruk* laag wordt gehouden, terwijl deze wielen in de gelegenheid worden gesteld de oneffenheden in het terrein op een soepele wijze te volgen.

C. de *aandrijfkrachten* over *meerdere* wielen worden verdeeld.

Het modernste op dit gebied is de Engelsche Leyland 8-wiel-trekker, welke in staat is met twee aanhangwagens achter zich 15.000 kg te verplaatsen dwars door het terrein.

De lastverdeling is 3—6— en 6 ton.

Niettegenstaande het samenstel 22 m lang is, volgen de op een speciale wijze gekoppelde draaistellen van de aanhangwagens zeer nauwkeurig het spoor van de trekker.

Technische gegevens.

Motor: snelloopende 6-cyl. Dieselmotor 130 pk.

Transmissie: (naar de 8 aandrijfwielen)

Het motorvermogen wordt via 4 in het chassis vastliggende differentieels naar de wielen overgebracht.

Snelheid: max. snelheid op den weg 50 km/u,

min. snelheid in het terrein 4 km/u.

Besturing: op alle 8 wielen.

Bebanding: moderne vol-balloon banden.

Volgens de Engelsche militaire deskundigen is het terreinrijden een bandenvraagstuk geworden. De bodemdruk moet zoo klein mogelijk worden gehouden, hetgeen te bereiken is door een groot aanrakingsoppervlak tot stand te brengen tusschen band en grond.

The Commercial Motor 26 Jan. '34.

v. D. TR.

CAVALERIE EN HET CHEMISCHE WAPEN.

Dat de cavalerie behoorlijk toegerust moet zijn tegen de uitwerking van het chemische wapen, dat gasmaskers, gasofficieren, gasverkenners en gasontsmetters hun intrede in haar gelederen hebben gedaan, is algemeen bekend en nimmer, als niet noodzakelijk, bestreden. Dat echter de cavalerie in ruime mate moet strijden met gebruikmaking van het chemische wapen, hebben wij, zoover ons bekend, nog nooit hooren beweren. In het *Militär Wochenblatt* treffen wij een artikel aan, waarin de schrijver, den Majoor b.d. KLEEBERG als zijn meening naar voren brengt, dat de cavalerie het chemische wapen niet meer kan ontberen. De schrijver wil aan de cavalerie speciale chemische troepen toegewezen zien, die werken met „giftnevelkaarsen”, handsproeiers en terreinwagens, die het terrein „beleggen” met chemische strijdmiddelen. Zelfs voor den aanval en de vervolging wordt het gebruik van deze strijdmiddelen aanbevolen. Terreinvoorwerpen, kunstwerken, die vernield als hindernissen kunnen dienen, moeten zoodanig met lang nawerkende strijdgassen worden belegd, dat de vijand tot een langdurige ontsmettingsactie wordt gedwongen.

Natuurlijk moet een cavalerie, die deze bijzondere wapens gebruikt, er ook op voorbereid zijn, dat de vijand zich van soortgelijke wapens bedient. Ook hieraan wijdt de schrijver een deel van zijn artikel. Of de Duitsche cavalerie inderdaad voornemens is, zich in zoo ruime mate van strijdgassen te bedienen, zijn wij geneigd in twijfel te trekken, de tactische grondbeginselen voor het gebruik van cavalerie laten naar onze meening een zoodanig gebruik van strijdgassen niet toe.

Militair Wochenblatt n°. 48 van 25-6-'34.

P.

CAVALERIE TE VOET, VERVOERD MET AUTO's.

Ons nieuwe I.R. II A zegt in punt 59 „Infanterie, vervoerd met auto's, kan worden gebruikt ter versterking van lichte eenheden (de Lichte brigade of daaruit gevormde groepen, verkenningsafdeelingen)”.

Lt. kolonel baron VERHAEGEN, die reeds in 1927 in het *Bulletin Belge* een lans voor dit denkbeeld heeft gebroken, bepleit thans opnieuw in de organisatie van het Belgische cavaleriekorps een divisie te voet vervoerd met auto's op te nemen. Deze divisie wil hij echter niet doen bestaan uit infanterie, doch hij wenscht haar te vormen uit de oudere lichten van de cavalerie, welke niet benoodigd zijn voor de bestaande cavaleriedivisiën. Hierdoor zou naar zijn oordeel grootere homogeniteit in het cavaleriekorps worden verkregen, dan door het tijdelijk daarbij indeelen van infanterie vervoerd met auto's. Een denkbeeld, dat zeker aandacht verdient.

Overste VERHAEGEN herinnert hierbij aan de dragonders uit de dagen van LODEWIJK XIV en NAPOLEON, die waren „cavalerie te voet, vervoerd op paarden” en aan de roemrijke krijgsbedrijven van de Fransche kurassiers te voet uit den wereldoorlog, de „Garde à Clemenceau”.

La Belgique Militaire, 20 Mei 1934.

C.

GASONTSMETTING.

Afb. 1. Ontsmettingsauto, beladen met chloorkalk.

Afb. 2. Ontsmettingsploeg aan het werk.

In ons artikel over den „Gasbeschermingsdienst te Winterswijk” (Febr. nr.) maakten wij enkele opmerkingen aangaande den ontsmettingsdienst. In aansluiting daarop geven wij hier een tweetal photo's van het optreden eener ontsmettingsploeg. De eerste, genomen tijdens een luchtbeschermingsoefening in Köln-Mühlheim, toont een ontsmettingsauto, beladen met chloorkalk, waaraan een vernuftig toestel ter verspreiding der chloorkalk is gekoppeld. De tweede photo geeft een beeld van het oefenen eener ontsmettingsploeg op het terrein der Drägerwerke in Lübeck; hierop ziet men tevens een voorbeeld van de tegen scherven beschermende zandzakken-stapelingen, welke ook in onze Leidraad Luchtbeschermingsdienst worden genoemd.

Beide afbeeldingen zijn ontleend aan

Dräger-Hefte, Jan.—Febr. 1934.

F.

DE TECHNIEK IN DEN OORLOG.

In zes punten vat Generaal-Majoor prof. Dr. K. BECKER de ervaringen samen, die de krijgsgeschiedenis van alle tijden oplevert ten opzichte van den invloed van de techniek op oorlogshandelingen.

- 1°. *Een technische voorsprong kan van groote beteekenis zijn.* Als voorbeelden worden genoemd het eerste optreden van het grieksche vuur en van strijdwagens in de oudheid, en van strijdgassen en vechtwagens in den laatsten wereldoorlog.
- 2°. *Zonder het element der verrassing verliest een technische voorsprong aan beteekenis.* Als voorbeeld wordt genoemd het met succes bestrijden der vechtwagens met primitieve middelen, nadat de eerste verrassing over hun optreden overwonnen was.
- 3°. *Een technische voorsprong kan van grooten invloed zijn op de buitenlandsche politiek van den staat.*
- 4°. *Tegen elk nieuw technisch strijdmiddel worden afweermiddelen ontwikkeld,* b.v. strijdgassen en gasmaskers, onderzeeboten en dieptebommen, zware belegeringsartillerie en versterkingskunst.
- 5°. *Het gebruik van technische strijdmiddelen kan sterk worden beïnvloed door andere omstandigheden, dan waaronder men zich het gebruik gedacht heeft,* b.v. den invloed van het weer op gasaanvallen, en van onderwaterzettingen op den aanval van vechtwagens.
- 6°. *Beperking der technische mogelijkheden van een overwonnen tegenstander.* b.v. Rome tegenover Carthago, de Geëllieerden tegenover de Centralen.

Voor den oorlog heeft Duitschland het hooge peil waarop de techniek van zijn industrie stond, niet in voldoende mate voor de oorlogsvoorbereiding gebruikt, daar de beteekenis van de techniek in den modernen krijg de hoogere leiding niet goed voor den geest stond, hetgeen zich afspiegelde in een geringe waardeering voor de oorlogstechniek en haar problemen door de geheele weermacht heen. Na de ervaring van den Wereldoorlog moet een te geringe aandacht voor de techniek der strijdmiddelen met neiging tot zelfmoord gelijk gesteld worden. Nooit mag echter vergeten worden dat het moreel van den man de waarde van het strijdmiddel bepaalt, dat zonder hem een levenloos voorwerp is.

Wehr und Waffen, Mei 1934.

A. E.

GIETWERK IN ALLE LEGERINGEN

bewerkt of onbewerkt, naar model of teekening leveren wij U in prima uitvoering tegen concurrerende prijzen. Ons speciaal artikel is de „HOLLAND” watermeter. - Vraagt offerte.

Beleefd aanbevelend,

N.V. „E.S.K.E.M.” - BLAUWKAPEL

Telefoon 12908, Utrecht

H. VETTEWINKEL & ZONEN

AMSTERDAM

Verven voor alle doeleinden

B.E.P. compositie voor
IJzerconstructies

Zuurbestendige Verf A.Q. - Lak

Kleurenkaarten, monsters en inlichtingen worden op aanvraag verstrekt

GERESERVEERD DOOR

RUBBERFABRIEK „VELSEN”
TE VELSEN

MELKBEDRIJF „DE ZUIDSINGEL”
ZUIDSINGEL 20 - AMERSFOORT

Specialiteit in: GEPASTEURISEERDE MELK EN
MELKPRODUCTEN, BOTER, KAAS EN EIEREN
LEVERANCIER AAN HET GARNIZOEN